

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
za Jugoslavijo letno 5000 dinarjev

P. b. b.

LETNIK XLII.

CELOVEC, PETEK 29. MAJ 1987

ŠTEV. 22 (2329)

„Spremembe je treba temeljito pripraviti“

Preden se izvede kakršnakoli sprememba pri ureditvi dvojezičnega šolstva na Južnem Koroškem, je treba prej skrbno in postopno uveljaviti celo vrsto ukrepov, ki naj zagotovijo, da bo sprememba v korist enojezičnih in dvojezičnih šolarjev. Tako so prejšnji četrtlet soglasno menili zastopniki zveznega ministrstva in zagovorniki skupne šole v mešani 27-članski strokovni komisiji na njenem tretjem zasedanju. Zagovorniki koroškega modela so vztrajali pri svojih predlogih. Soglasnega mnenja vseh članov komisije še ni, zato pa tem bolj napeto lahko pričakujemo rezultate četrte seje, 30. junija, ko bo komisija sprejela svoje prvo vmesno poročilo. Trenutno se v komisiji uveljavlja bolj strokovno mnenje, ki išče možnosti za integracijo vseh učencev, jasno pa je, da mnenje in predlogi komisije za politiko niso obvezujoči.

Na tretji seji je bilo največ govora o trenutni izobraževalni situaciji prijavljenih in neprijavljenih šolarjev in o načinu izvedbe izboljšanja dvojezičnega šolstva. V razpravi o morebitnem drugem učitelju, je bilo s strani zastopnikov ministrstva jasno poudarjeno, da ta ne sme biti slabše kvalificiran od prvega, njegova naloga pa naj ne bi bila ločevalnega značaja – nasprotno, pomagal naj bi v skupnih razredih učiti šolarje, ki imajo pač različno jezikovno predznanje. Od zagovornikov skupnega pouka pa je bilo poleg tega poudarjeno, da drugega učitelja ni mogoče uvesti, če se proti temu brani sedanje učiteljstvo.

Glede ugotavljanja znanja slovensčine pri šolarjih so predvsem Slovenci poudarili, da je treba prenehati z dosedanjim prakso, ki se uporablja tudi v politične

namene. Če se ugotavlja znanje jezika, potem ga je treba ugotoviti pri vseh učencih, tudi pri neprijavljenih in to le za pedagoške namene, ne za politične. Učitelju naj bi ta informacija olajšala diferenciran pouk in nič več!

Prav tako so kritizirali dosedanja prakso izobraževanja dvojezičnih učiteljev, katerih dopolnilno izobraževanje poteka večinoma le v nemškem jeziku.

Soglasje med zastopniki ministrstva in zagovorniki skupne dvojezične šole pa je vladalo predvsem glede izvajanja kakršnikoli sprememb v dvojezičnem šolstvu. Tako dunajskim strokovnjakom, ki imajo veliko opraviti s šolskimi reformami, kot tudi zagovornikom skupne šole je bilo jasno, da je treba izvesti cel kup ukrepov, preden se za šolarje pri pouku kaj spremeni. Čeprav

je eden izmed zagovornikov koroškega modela dejal, da so te predstave „radikalne“, je prevladovalo mnenje, da sprememb ni mogoče administrativno izvesti od danes na jutri.

V primeru, da se uvede drugi učitelj, morajo učitelji vaditi sodelovanje („team-teaching“). Povrh tega se mora ves učiteljski zbor ukvarjati s tako spremembo. Treba je prilagoditi učne načrte (saj mora tudi enojezični učenec kaj zvedeti o kulturi sosedov), pripraviti izboljšane učne pripomočke, predvsem pa mora biti omogočeno znanstveno spremljanje „reform“. Sprememba mora imeti jasen okvir, strokovnjaki naj imajo možnost opazovanja, da bi po potrebi lahko izvedli še kake dodatne pozitivne spremembe.

Predlagani so bili še drugi ukrepi, ki naj bi pred vsakršno reformo izboljšali vzdušje v korist dvojezični šoli.

Za poglobitev strokovnih kontaktov

Delegacija pedagogov iz Slovenije pod vodstvom predsednika komiteja za vzgojo in izobraževanje, Francija Pivca, je na dvodnevem obisku na Koroškem prejšnji teden predlagala, naj se poglobijo strokovni kontakti. Možno bi bilo razviti seminarje za dvojezične učitelje in izvesti izmenjavo docentov na univerzah v Celovcu in Ljubljani. Predlagali pa so tudi razširitev sodelovanja pedagoških strokovnjakov na vso delovno skupnost Alpe-Jadran.

Ob spremstvu predsednika koroškega Deželnega šolskega sveta je delegacija obiskala izobraževalno ustanovo za vzgojiteljice, javni otroški vrtec v Šentjakobu, dvojezični otroški vrtec šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu ter pedagoško akademijo v Celovcu.

v. w.

Tovariško srečanje bivših koroških partizanov

Zveza koroških partizanov vabi nekdanje borce in aktiviste s Koroške in iz Slovenije, ki so se za časa nacizma borili na Koroškem na tradicionalno tovariško srečanje, ki bo v nedeljo 31. maja 1987 s pričetkom ob 10. uri v gostilni Wutte (pri Lucu) v Veselah v Podjuni.

Ta naša srečanja – vsako peto leto je na Koroškem – so lepa priložnost, da se srečamo v tovariškem krogu in obudimo spomine na težke čase, ko smo se skupaj borili proti zločinskemu nacifašizmu.

Po kratkem kulturnem sporedu bo poskrbljeno za pogostitev in razvedrilo.

Prisrčno vabljeni!

Nepremagana nacistična preteklost vsebolj prerašča v sedanost

Zvezni predsednik Waldheim sicer ni vojni zločinec, kljub temu pa ga Amerika ne bo črtala iz svojega seznama nezaželjenih oseb. Tako bi lahko v najkrajši obliki opisali „rezultat“ večdnevnega obiska kanclerja Vranitzkega v Ameriki, kjer se je pogovarjal z najvišjimi predstavniki. Le-ti so mu menda izkazovali veliko zanimanje in zagotavljali naklonjenost, ki jo gojijo do Avstrije. Glede Waldheima pa so vztrajali pri svoji prvotni odločitvi, za katero je bila po njihovem argumentiranju odločilna „geografska in organizacijska bližina“ – take pa v Waldheimovem primeru le ni mogoče izključevati, saj je res deloval v enotah in v krajih, kjer so se dogajali vojni zločini.

Torej je Avstriji usojeno, da živi s predsednikom, ki v drugih državah ni dobrodošel. Kako dolgo bo to „obremenjeno“ razmerje trajalo, bo pokazal šele nadaljnji potek zadeve. Od Avstrije in njenih odločilnih dejavnikov bi bilo spričo takega položaja pričakovati, da bi svetovno javnost z dejanji prepričali, da se bodo zdaj resno lotili premagovanja nacistične preteklosti. Vednar se ravno v tem pogledu dogajajo stvari, ki mečejo čudno luč na našo državo in ob katerih se kaže, da je odnos do nacizma v Avstriji že v osnovi povsem drugačen kot v drugih državah: Medtem ko drugod v svetu nacizem gledajo kot enkratni pojav, kot največjo zablodo človeka in kot najhujši zločin, ga pri nas obravnavamo le kot eno izmed

mnogih obdobij zgodovine, pri čemer se predajamo utvari, da nam bo z zamlčanjem in omalovaževanjem uspelo prikriti tudi madež, ki se imenuje soodgovornost in sokrivda.

Ta že v osnovi napačen pristop je brez dvoma vzrok, da smo v Avstriji pri premagovanju nacistične preteklosti običajni nekje sredi poti. Še več: prav ta pristop dopušča, da nerazčiščena preteklost vse bolj prerašča v sedanost – saj ni dneva, da ne bi bilo slišati o pojavih in dogodkih, ki bi jih lahko bolj ali manj povezali z oživiljanjem nacistične miselnosti.

Le tako je potem možno, da se nekateri zgražajo zaradi nacistične zastave, s katero je bilo demonstrativno opozorjeno na nacistično preteklost, ne čutijo pa potrebe protestirati zaradi nastopa avstrijske vojske pri šentjakobskem spomeniku ali zaradi najrazličnejših odkritih in prikritih neonacističnih akcij. In kakor je slišati, nameravajo v avstrijski vojski zdaj uradno uvesti nego tradicij avstrijskih vojakov v nemški wehrmacht (!). Kakšne so bile te „tradicije“, bi predvsem lahko povedala Jugoslavija, kjer so bili pri nacističnih grozodejstvih in zločinih dokazano najbolj množično udeleženi prav Avstrijci.

Bo s takšnim premagovanjem nacistične preteklosti sploh kdaj uspelo popraviti ugled Avstrije in njenega predsednika, ki je obenem tudi vrhovni poveljnik vojske?

rtj.

Zmeda

„Kar se dogaja na Žihpoljah, v Železni Kapli nima kaj opraviti s preskušanjem koroškega pedagoškega modela“, sta dunajski strokovni komisiji zagotavljala inšpektor Franz Wiegele in prof. dr. Dieter Antoni. Kaj se potem Slovenci razburjamo? Zagotovila sta! Kaj hočemo več?

Toda na isti seji je dr. Ralf Unkart, vodja ustavne službe pri koroški deželni vladi menil, da pa žihpoljskega in železnokapelskega „preskušanja“ (šolski poskusi to menda niso) le ni mogoče čisto ločiti od pedago-

škega modela! Se sedaj spoznate? Da in ne?!

Šolniki zanikajo, juristi „vidijo povezave“, politiki pa že spreminjajo svoje ocene (npr. minister Neisser), ker so se na Žihpoljah prepričali, da „koroški model ne ločuje“!

Ta zmeda v koroški šolski politiki je tako edinstvena, da verjetno ne more postati „zgodba za Evropo“.

Je to nesposobnost ali zavestno zavajanje javnosti? Morda celo oboje.

„Kot Slovenec in socialist...“

Na 23. kongresu koroške SPÖ je bila ena izmed tem tudi manjšinsko vprašanje: socialistična mladina je vložila resolucijo, v kateri se izreka proti uresničitvi takimenovanega koroškega pedagoškega modela in se izreka proti vsakršni ločitvi, med delegati pa je bil tudi Tomaž Ogris, predsednik Slovenske prosvetne zveze, ki se je javil prav na to temo k diskusiji. Njegov prispevek objavljamo v povzetku in v lastnem prevodu (poročilo pa na 2. strani).

Predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris (drugi z leve) je bil delegat na 23. kongresu koroške SPÖ.

PREBERITE

na strani

- 2 Kako dolgo s takim predsednikom?
- 2 „Smolle ni Haider!“
- 3 Razveseljiva prireditve v Slovenjem Plajberku
- 4 „Pomladanski spevi“ v žitrajški šoli
- 5 Visokošolske volitve na avstrijskih univerzah
- 6 Britanski zgodovinar o povojnih dogodkih na Koroškem
- 8 SAK po zmagi v Wolfsbergu na drugem mestu!

Sem Slovencev in socialist, ki je prizadet od razprave o manjšinskem vprašanju. Kot Slovencev pa se lahko tudi v SPÖ dobro počutim, v njej lahko najdem tudi svojo politično domovino. Toda razprava o dvojezičnem šolstvu dobiva oblike, katere morajo mislečega človeka skrbeti. Trenutna šolska ureditev dobro funkcionira. To potrjujejo tudi poročila šolskih oblasti. Kljub temu pa je služila po svojem rezultatu nepomembna KHD-jevska ljudska zahteva kot povod za prepir. V tem prepiru je SPÖ opustila svojo vlogo sodnika in se postvila na stran močnejših. To je razvidno tudi iz tega, da je FP vložila v deželni zbor zahtevo, zdaj pa žene SPÖ pred sabo. Tega tudi ne spremeni dejstvo, da sta KHD in FP sicer umaknili svoje modele; saj sta to naredila prav v času, ko se je porodil koroški model, ki intencijam po ločitvi, imenovanim v visoki meri ustreza.

Model koroške pedagoške komisije ni model SPÖ, kljub temu pa SPÖ skuša, da bi zanj navdušila prebivalstvo. To dela v sozvočju s rahitično ÖVP ter s stranko „adoptivnega

Hitlerjevega sina“, kakor so drugi poimenovali Haiderja. In ker je toliko govora o „prastrahu“ moramo videti, da le-tega bolj razpihuje nepremagana Waldheimova preteklost kot pa Slovenci.

Z manjšino seveda ni mogoče doseči večine pri volitvah, toda kdo ve, ali bo to veljalo tudi še jutri. Toliko nemškonalncev na Koroškem pa spet nimamo, kot to vedno trdijo. Za tako vzdušje, ki je naperjeno proti manjšini, vedno znova poskrbijo šele mediji.

Pa še eno osebno misel bi rad povedal: Za planiko in druge redke rastline ter živali smo sklenili, da jih ščitimo, pa čeprav jih nismo podvrgli ni kakršnemu štetju! Kar pa storimo za rože in živali, pa bi moralo biti za ljudi kar samo po sebi umevno. Nikakor ne smemo zaiti na tisto pot, da bi z zmanjšanim obsegom zaščite številčno nazadovanje narodne skupnosti še podpihovali in pospeševali. Koroška kultura stoji na dveh nogah, izguba ene bi bila vsekakor tudi njeno siromašenje. Zato pa vas tudi pozivam, da glasujete za predlagano resolucijo Socialistične mladine.

„Politika miru se mora gojiti najprej doma“

V Celovcu je bil 23. deželni kongres SPÖ

Spravljivo so zvenele besede predsednika koroških socialistov Leopolda Wagnerja, ko je v soboto na 23. deželni partijski kongresu ugotovil, da je Avstrijska državna pogodba le „v veliki meri“ izpolnjena in da ima manjšina pravico opozarjati na pomanjkljivosti in na potrebe, ki jih prinaša čas. Doslej je Wagner neizprosno ugotavljal, da je državna pogodba popolnoma izpolnjena. Toda spravljivim besedam je sledila groba klofuta tistim, ki se v manjšinskem šolstvu ne strinjajo s pedagoškim modelom „koroške pedagoške komisije“. „Le plačani agitatorji („bezahlte Agitationsträger“) so še proti pedagoškemu modelu“, kajti vsi ostali, „ki so se poglabili v vsebino, ga podpirajo!“ je izjavil Wagner.

Narodnostno vprašanje je Leopold Wagner v svojem glavnem (dolgem, a ne preveč temeljitem) referatu na partijskem kongresu obravnaval v zaključnem delu. Mir in dobrososedske odnose je treba gojiti najprej doma; slovenska narodna skupnost, ki živi v deželi, se ne sme izpodrivati; je dejal Wagner. Tudi slovenski sodelanci naj bi se počutili v deželi tako

29 plačanih agitatorjev?

„Kleine Zeitung“ je vedela že dan pred 23. partijskim kongresom koroške SPÖ pisati, da bodo delegati odklonili od skupno 11 resolucij in 116 zahtev le eno samo, namreč resolucijo Socialistične mladine, ki zahteva uresničitev socialističnih načel v manjšinski politiki, s tem pa tudi odklonitev vsakršne ločitvene ureditve dvojezičnega šolstva. Sam deželni glavar Wagner je na kongresu v svojem referatu izpostavil, da so proti koroškemu modelu le še „plačani agitatorji“. Kdo torej plačuje Socialistično mladino? – ali pa bolj resno vprašano: zakaj je moral Wagner že kar s topom streljati na vrabca?

Očitno dogodki zadnjih časov ne gredo neopazno tudi mimo vrhov koroške SPÖ, saj niso bili vsakdanji: na izobraževalni konferenci SPÖ-Celovec bi po obširnejši diskusiji imela ista resolucija možnost, da bi dobila večino (zato so organizatorji „ugotovili“, da konferenca ni več sklepna), na deželni zborovanju socialistične učiteljske zveze SLÖ je nad sto učiteljev podpisalo zahtevo po skupnem – in ne ločenem – dvojezičnem pouku vseh otrok, pa tudi nemškogovoreči učitelji so se izrekli proti ločitvi, ... Zdaj pa je Socialistična mladina vztrajala na svojem stališču in na noben način ni bila pripravljena svojo resolucijo umakniti. Prav tako pa je bilo pričakovati, da bo – končno in pohvale vredno – tudi kak slovenski delegat jasno spregovoril na kongresu samem (glej 1. stran, kjer objavljamo povzetek prispevka Tomaža Ogrisa). Zato torej kanonada!

In rezultat? Resolucija Socialistične mladine je dobila sicer samo 29 glasov in tako ni bila sprejeta, toda vidno je bilo presenečenje vodilnih politikov deželne SPÖ, da se je 29 delegatov deklariralo proti ločitvi in proti koroškemu modelu. Frühbauer, Wagnerjev namestnik, je kar težko štel do 29 in to ob zavesti, da tokrat za to resolucijo niso glasovali le nekateri mladinci in še kak Slovenec, temveč da so jo podprli predstavniki vseh okrajev in slojev – neglede na narodno pripadnost, in tudi v zavesti, da je bila tiha podpora resoluciji še v srcih marsikoga, le da si ti še niso upali v partijski javnosti glasovati proti segregaciji otrok po jezikovnih kriterijih. Toda širša solidarnost je bila zaznavna, občutna. Občutili so jo tudi vrhovi SPÖ, saj po glasovanju ni bilo več govora o „plačanih agitatorjih“. Da pa je bilo temu tako, ima zasluge tudi slovenski delegat s svojim pravilnim nastopom. Torej je mogoče tudi v strankarskih strukturah doseči poglobljeno razpravo le s samozavestnim nastopom – neglede na ustaljene ideološke norme v posameznem vprašanju, neglede na mišljenje strankarskih vrhov. In samo tako se da taliti led, ki se je proti slovenski manjšini nakupičil tudi v SPÖ, samo tako je mogoče krečiti notranjestrankski odpor proti protimanjšinski politiki strankinega vodstva.

-ma

dobro, da bi lahko izrekli brezpogojni JA za Koroško. Koroška politika se odlikuje v korist človeku, ne pozna pa razlikovanja po jeziku, kar se najbolje vidi v gradbeni politiki. Tudi diskusija o manjšini ne moti, in ne sme nastati vtis, da sme veljati le eno mnenje. Branil je tristrankarski sporazum, ki ga je bilo treba izvesti, ker je manjšinsko vprašanje v „državnopolitičnem“, ne pa samo v strankarskopoličnem interesu. Zato tristrankarski sporazum ne sme biti obrekovan („darf die Dreiparteienvereinigung nicht verteuelt werden“). Temu primerno je naštel tudi vse prednosti, ki jih pripisuje koroškemu pedagoškemu modelu, ki po besedah Wagnerja „sam po sebi nudi več prednosti Slovincem“.

Wagner je poudaril, da mora SPÖ tudi v tem vprašanju pokazati pot, ki jo je treba ubrati. Predsedniku stranke Fredu Sinowatzu pa se je zahvalil za njegove zasluge pri reševanju manjšinskega šolskega vprašanja. Nato pa je poudaril, da je stranka podvzela vse za sodelovanje vseh prizadetih. Od Slovencev in njihovih funkcionarjev pa bi pričakoval več poštenosti, pri svoji kritiki naj bi se držali bolj „objektivnih kriterijev“.

Manjšinske politike sedanjega kanclerja Vranitzkega sploh ni omenil, ravno tako je izpustil oceno delovanja strokovne šolske komisije na Dunaju, zato pa je Slovincem predlagal sode-

lovanje pri takozvani „Tafelrunde“.

V ostalem je Leopold Wagner pozival ljudi, naj sodelujejo v stranki, „ki z zagonom dela za Koroško“. Vse 52.000 članov stranke na Koroškem pa je pozival, naj se upirajo konservativnim tendencam, ki jih v Evropi najbolje predstavlja britanska Lady Thatcher, katere bližnji cilj je „iz Anglije odstraniti socializem in zlomiti moč sindikatov“. V zvezi s predsednikom Kurtom Waldheimom je dejal, da zaradi prepira o eni osebi, ne sme trpeti ugled vse dežele.

Wagner je podčrtal, da socialisti nosijo odgovornost za deželo že ves povojni čas in da je dežela v tem času močno napredovala. Naštel je napredke pri odstranjevanju razlik med mestom in deželo, pri izobraževanju, pri urejanju občinskih struktur, pri razvoju 8000 obrtnikov in v turizmu – „kjer smo postali velesila“. Zelo sproščeno in preprosto je obrčunal z Haiderjem, ki je še pred nedavnim soglasno branil obstoj tovarne v Magdalenu, sedaj se ji pa upira, prav tako pa je ostro napadel ljudsko stranko in njenega voditelja Harald Scheucherja, ki dela prikrito in ni pripravljena prevzeti odgovornosti.

Zvezni predsednik Fred Sinowatz pa je skušal orisati predvsem socialni sistem, ki da ga je Avstrijecem zagotovila predvsem SPÖ, v najbolj rožnati barvah. Jasno, da je ob tem moral izpustiti tako pereča vprašanja kot kriza podržavljene industrije, nove davčne obremenitve delovnih ljudi, ... ob zaključku pa je pozval svoje tovariše naj se ne zapirajo pred novim gibanjem in novimi preizkušnjami, kajti „če se nočemo le označevati kot napredne, temveč želimo to tudi biti, moramo vedeti odgovor na vsa pereča vprašanja v sedanjosti in tudi bodoče.“

Karavanški predor:

Začasna prikinitev vrtanja

V vrtini predora pod Karavankami so morali pred dnevi, ko so prišli 740 metrov globoko, začasno prekiniti vrtanje. Prišli so namreč do takih zemeljskih plasti, ki onemogočajo nadaljnje varno in nemoteno delo. Iz njih je vdrla voda in povzročila deformacije v čelu vrtine. Zaradi tega bodo morali sedaj najprej odpraviti nastalo škodo in utrditi obok vrtine. Kot predvidevajo, bo to delo trajalo kakih deset dni.

To, da bodo pri vrtanju predora naleteli na vodo, so sicer pričakovali. Vendar pa je graditelje presenetila

velika količina, saj jo je kar za manjši potok. Še več težav kot podzemna voda pa utegne povzročiti nevaren plin metan. Po geoloških raziskavah, ki so jih opravili pred začetkom vrtanja, sklepajo, da bodo naj naleteli pri nekako 900 metrih globine vrtine.

Prav zaradi neugodnega sestava kamnin, metana in vode predvidevajo, da bodo dela pri gradnji predora precej težja na jugoslovanski kot na avstrijski strani. Zato so se dela tudi začela leto dni prej kot na severnem, kjer prav zdaj zaključujejo zadnje priprave za začetek vrtanja.

Kako dolgo s takim predsednikom?

Naj na začetku ne navajam židovskega ali slovenskega oziroma kakega drugega slovanskega pregovora, temveč staronemško pravno pravilo, ki je – kot toliko teh – preživelo stoletja, ker pač iz njega govori tudi (obče)ljudska modrost: „Wer einmal lügt, dem glaubt man nicht, und wenn er auch die Wahrheit spricht!“ – Dejansko je moral predsednik avstrijske republike spoznati, da ga njegov „veliki govor“ v tork prejšnjega tedna ni rešil ameriške „watch-list“; prepozno je prišel, se je glasil še najmilejši komentar, ki so ga izrekli njegovi privrženci.

Zmagati v volilnem boju s skreganostjo z resnico, s preračunano količino antisemitizma, s spominskimi vrzeli, nato pa kot brezposeln gospodar v dvorni palači čakati, da bi se svetovna javnost sprijaznila z avstrijskim volilnim rezultatom, končno pa – ker to očitno ni zaleglo – stopiti pred televizijsko kamero in tam izjaviti, da vsega tega, kar je bil rekel, pravzaprav ni tako mislil – taki računi so vsekar preveč poenostavljeni, da bi jih svetovna javnost sprejela resno.

Če nekoliko pogledamo njegov domnevno „veliki govor“, njemu dozdevne „jasne besede“ o pretečnosti, se le še bolj pokaže njegova dvoletnost in jalovost v razmerju do rjave preteklosti: kot svoje veliko zgodovinsko spoznanje je gospod Waldheim namreč 19. 5. 1987 odkril, da 52 milijonov ljudi med drugo svetovno vojno „ni umrlo za veliko idejo, temveč za zločinski režim“ (kako velika mora biti pravzaprav ideja, za katero bi

„Smolle ni Haider“

Minuli petek je Koroška enotna lista vabila na tiskovno konferenco, na kateri sta predsednik Karel Smolle in deželni tajnik Miha Zablatnik poročala o zadnjem deželni zborovanju ter o sklepu KEL, da pri deželnozborskih volitvah 1989 spet kandidira skupaj z Zeleno alternativo. V zvezi s tem je eden izmed novinarjev vprašal, ali bo Smolle kandidiral tudi pri teh volitvah, nakar je le-ta odgovoril: „Nisem Haider, da bi zbiral funkcije in se potem selil sem in tja med Celovcem in Dunajem. Meni zadostuje ena funkcija (?), toda v primeru, da bi se pri deželnozborskih volitvah odločili zame, bi se seveda odpovedal mandatu v parlamentu.“

Velik del Smolletovih izjav se je nanašal na njegovo poslansko delo. Pri tem je zlasti poudaril obiske predstavnikov avstrijskih manjšin pri diplomatskih zastopnikih podpisnic Avstrijske državne pogodbe kot oblike internacionalizacije manjšinskega vprašanja. Doslej so bili taki obiski pri predstavnih Jugoslavije, Francije in Sovjetske zveze. Francoski predstavnik je dejal, da se mora Avstrija zavedati, da Francija zelo resno jemlje državno pogodbo tako glede manjšinskega vprašanja kakor glede raket za avstrijsko vojsko; na sovjetskem predstavnstvu pa je presenetilo, kako dobro in podrobno so seznanjeni o dogajanju okoli manjšinskega vprašanja. Na notranjeavstrijski ravni pa so predvideni obiski predstavnikov manjšin pri vseh deželnih glavarjih; doslej so bili na Zgoranjem Avstrijskem in Štajerskem, kjer so povsod čutili veliko zanimanje za ta vprašanja.

V ostalem je Smolle dejal, da je kot poslanec že bistveno prispeval k temu, da je manjšinska problematika prisotna tako na zvezni kot deželni ravni. Izboljšalo da se je medsebojno zaupanje in je zdaj lažje govoriti o teh vprašanjih, kajti „manjšine so postale zvezni faktor“.

Poudaril je, da so bili zeleni poslanci edini, ki so v parlamentu opozorili na obletnico podpisa državne pogodbe – „zato pa smo bili prekinjeni, češ, da to ni na dnevnem redu“. Izrekel je podporo poslancu Wablu, ki je svoja opozorila na nepremagano nacistično preteklost demonstrativno podkrepil z nacistično zastavo in bil zaradi tega izpostavljen najhujšim očitkom in kritikam. So trenutki, ko besede niso dovolj, ko je treba z dejanji pokazati, je menil Smolle. To je napravil Wabl, ko je nastopil proti avstrijski bolezn, proti kateri je možno samo s šokom.

Govora je bilo še o raznih aktualnih vprašanjih, kot so tovarna celuloze Magdalen (Smolle je predvsem očital ÖVP in FPÖ, da vodita volilni boj na ramenih delavcev), varstvo okolja, boroveljska posojilnica, nedavno srečanje vladnih predsednikov Alpe-Jadran, radijske in televizijske oddaje ORF itd. Seveda pa tudi ta konferenca ni minila brez „afere Waldheim“. Ob tem vprašanju je poslanec Smolle pripovedoval, da je na neko vprašanje, ali bi tudi manjšine lahko prispevale k rešitvi te zadeve, menda odgovoril pritrdilno, vendar hkrati opozoril, da bi Avstrija veliko pridobila na ugledu, če bi širokogrudno rešila manjšinsko vprašanje ter popravila škodo žrtvam nacizma, med katerimi so bili zlasti Židje, Romi in Slovenci (sicer pa za osvežitve spomina: Smolle je bil med prvimi, ki so Waldheimu čestitali k izvolitvi).

Nagrade novinarjem

● Ob obletnici smrti narodnega heroja Toneta Tomšiča, organizatorja partijskega tiska in vzornika slovenskega novinarstva, so tudi letos podelili Tomšičeva priznanja novinarjem, in sicer zlata odličja, nagrade za življenjsko delo, nagrade ter nagrade sklada Toneta Tomšiča. Iz zamejstva je med letošnjimi nagradenci novinar Primorskega dnevnika iz Trsta Sandor Tence, med dobitniki nagrade sklada pa novinar murskoboškega Vestnika Branko Žunec, ki je med drugim objavil že vrsto daljših in krajših prispevkov o Slovincih na avstrijskem Štajerskem.

Na slovesni seji Društva novinarjev Slovenije, ki je bila prejšnji teden v republiški skupščini in so se je udeležili poleg novinarjev tudi vodilni predstavniki političnega življenja, je o vlogi in delu novinarjev govoril predsednik SZDL Slovenije Jože Smole.

● Na Dunaju pa bodo letos drugič podelili novinarsko nagrado, ki je poimenovana po znanem publicistu prof. Klausu Gattererju, ki je umrl pred tremi leti. Izmed 30 kandidatov se je žirija, ki ji je predsedoval bivši intendant ORF Wolf in der Maur, odločila za Melito Šunjič, novinarsko uradnega lista „Wiener Zeitung“, ki bo nagrado prejela za svoje aktivno zavzemanje v korist manjšin, socialno šibkih, žrtev fašizma ter diskriminiranih tujcev in beguncev. Nagrado v znesku 20.000 šilingov bodo podelili ob obletnici Gattererjeve smrti 28. junija.

Popolnoma slep pa očitno tudi takrat ni bil. Že tema njegove disertacije kaže, da je le dojel takratni utrip ali, kakor bi temu danes rekli, duh časa: „Zamisel rajha po Konstantinu Frantz“.

Ta zamisel je – tako povzetek njegovega znanstvenega dela – doživela svojo realizacijo prav v času, ko je svoje delo zaključil med frontnim dopustom leta 1943. Kako se tak prikaz pravne zgodovine ujema s takoimenovanim „avstrijskim patriotizmom“, ki ga je menda izpričal pod Dollfussom, v svojem velikem govoru, naslovljenem avstrijski in svetovni javnosti, ni raztolmačil.

Časovno prepozno, vsebinsko preplitko – to je bil splošni odmev na Waldheimov govor. Vsi, ki so ga že leto dni rotili, in to so bili predvsem njegovi somišljeniki, da bi se končno podobno izrazil kot njegov zahodnonemški kolega von Weizsäcker, so morali razočarani spoznati, da avstrijskemu predsedniku manjka tako človeška kot tudi duhovna veličina, ki bi ga usposobila za podoben govor, kakor ga je imel ta na predvečer svojega obiska v Izraelu predlansko leto.

To je moral spoznati tudi kancler Vranitzky na svojem uradnem obisku v ZDA, ko je resignirajoče dejal, da bomo morali Avstrijci v prihodnje pač živeti s predsednikom, ki je v največji zahodni demokraciji in največji zahodni industrijski državi nezaželjena oseba, „persona non grata“.

Kako dolgo bomo morali res živeti s takim predsednikom?

fra-ter

Nastopali so šolarji in starši, obiskovalci pa so prišli iz skoraj vseh domov Slovenjega Plajberka. Gre za nedeljsko dvojezično kulturno prireditev v gostilni Lausegger, p. d. pri Užeckarju, ki so jo skupno pripravili učitelj Kristijan Zeichen, otroci, starši in Slovensko prosvetno društvo Vrtača. Obširna je bila priprava, širok in spodbuden je bil odmev.

Kristijan Zeichen je uvodoma dejal, da prireditev navezuje na

podobno prireditev pod naslovom „Mi otroci - Wir Kinder“, da pa naj se program odvija pod geslom „Pokaži, kaj znaš“. Na začetku so otroci podarili materam lepe rdeče vrtnice in jim zaželeli prijetno popoldne.

Pevski uvod je napravila domača mladinska skupina pod vodstvom Kriste Lausegger. Za njimi pa so zapeli otroci iz Kotmare vasi pod vodstvom Ušije Schellander. Da otroci niso strahopetni, je publiki potrdila

otroška igralska skupina iz Kotmare vasi, ki jo je pripravila Rezika Iskra.

Kako znajo igrati v Slovenjem Plajberku, pa so obiskovalcem prepričljivo pokazali domači otroci, ki so z igrali kar trikrat; najprej tisto o razbojnikih iz Toulousa, nato robotov ples in še igrice o trmasti princeski.

Gostje pa so prišli tudi s Sel. Otroška skupina Sele/Kot je pod vodstvom Hermana Keliha zapela vrsto slovenskih narodnih in poslušalcem predstavila kraj, od koder prihajajo. Za mladino pa so se na mali oder korajžno podali odrasli, ki so morali med drugim prestati tudi jezikovni test.

Vendar predstave še ni bilo konec. Po odmoru je mlado in staro očaral in zabaval še čarodej Mario Pogačnik in Sežane.

Otroci pa so imeli ob prireditvi tudi možnost spoznati vrsto otroških knjig. Mnogi starši so ponudbo izkoristili in svojim otrokom kupili otroške slikanice in druge knjige.

Kot je bilo slišati, je prireditev mnoge sodelujoče navdušila.

Upajmo, da bomo v Slovenjem Plajberku kmalu doživeli novo, podobno prireditev, ki presega starostne in jezikovne meje.

Plajberski otroci v igri razbojnikov.

Zaključek gledališkega tedna v Beljaku:

„spectrum“ z malimi napakami

„spectrum 87“, edini koroški gledališki teden, ki zbuja zanimanje tudi preko državnih meja, je zaključen – za nekatere vse prehitro. Od tega tedna ostaja le še spomin na nekatere pomanjkljivosti in slabosti v organizaciji in izvedbi tega gledališkega festivala, za kar pa se nam je vendar oddolžila bogata ponudba produktivne, sodobne gledališke dejavnosti.

Med temi štiridesetimi, po kvaliteti močno različnimi izvedbami, smo doživeli mnogo predstav za otroke, na drugi strani pa le malo komadov, v katerih bi ob posredovanju vsebine imela primarno vlogo govornica beseda. Ta „besedni problem“ je stopnjevalo še dejstvo, da so imeli pri predstavah v tujih jezikih dosledno premalo slušalk za simultani prevod. Tako bi bilo npr. navdušenje po izvedbi Gogoljeve „Poroke“ (nastopalo je moskovsko gledališče Jug-Vzhod) lahko popolno, če bi bili imeli več slušalk kot samo za tretjino gledalcev. Na drugi strani pa se imamo prav temu dejstvu zahvaliti, da ob uprizoritvi komada avstrijskega avtorja Wolfganga Bauerja „Film in ženska – Shakespeare the sadist“ v hrvaškem jeziku ni še več Beljačanov ušlo. Gledališka skupina Cocolo-

mecco iz Zagreba je namreč ponudila uprizoritev visoke kakovosti le, kar se tiče presenečenj in režijskih zamisli.

Tradicionalne, govornice gledališke predstave so bile pri letošnjem „spectrumu“ jasno premalo zastopane. Povrh tega pa tudi študijsko gledališče iz Münchna, ki naj bi bilo poskrbelo za tovrstne predstave, ni izpolnilo zahtevnih pričakovanj. Tako so npr. klasični enosebni komad Simone de Beauvoir „Strta žena“ le bolj deklamirali, namesto da bi bili vsebino tudi igrali in še to ob 23. uri ponoči, kar je bilo več kot naporno...

Še najgloblji vtis so zapustile predstave telesnega izražanja; ples, plesno gledališče, balet. Med temi je izstopal belgijski „theatre Croquema-taine tournai“, ki je uprizoril nad vse

svojevstveno in humoristično verzijo mitične „Lilith“, Adamove prve žene. Kar so ti pričarali na oder, je živelo brez besed in bi se z besedami le težko dalo izraziti. Gre za živalsko ali rajsko spojitve moža in žene, za osvoboditev iz nje in za posledice tega akta. Drugače pa Münchenski plesni teater Neger: znal je navdušiti z nekaterimi kontakt-plesi, pretežno pa so plesalci ostali na nivoju konvencionalnega, že pokazanega in povprečnosti. Največjo smolo pa je imela večina tistih gledalcev, ki si je hotela ogledati štiri „plesne zgodbe“ Joan Evanca iz New Yorka. To, kar naj bi bilo višek letošnjega „spectruma“ so videli le tisti, ki so sedeli v prvih štirih, petih vrstah. Jasno, da je prevladoval v neprimerni dvorani hrup, pozornost pa je padla. Škoda!

Kot rezime tedna pa bi lahko zabeležili: Čeprav ima „spectrum“ še toliko zaslug, je treba marsikaj izboljšati. Seveda ne zato, ker bi bilo tako slabo, temveč zaradi tega, ker bi se splačalo ta gledališki festival še izpopolniti.

H. S.

RAZSTAVE

Konrad Koller v „Galeriji Rožek“

„Zdravnik in bolnik“ je ena izmed prvih slik Korošca Konrada Kollerja, ko vstopiš v prostore „Galerije Rožek“, ki jo vodi Marija Šikoronja. 71-letni beljaški zdravnik je v zadnjih letih naslikal precej temne oljne slike in akvarele s tušem. Svojo avtodidaktično pot je začel šele po drugi svetovni vojni. Nato se je izpopolnjeval pri Herbertu Boeklu, Antonu Koligu in Fernandu Legerju.

Poznavalci njegovega dela so presenečeni, da je Koller še v zadnjih letih spremenil svoj način izražanja. Prej so prevladovala rahle risbe in skice v tušu, kjer ni jasnih teles, živali ali predmetov, temveč se fantazijsko prepletajo z drugimi predmeti ali razpadajo. Sedaj se v akvarelih in v oljnih-slikah le redko pojavljajo ti detajli, ki so prej odlikovali njegov fantazijski svet. Zanimivo, kako iz temnih oljnih slik prodirajo rumene, zelenkaste in rdečkaste svetle barve, ki izžarevajo določeno človeško toplino in verjetno – zdravnikovo – razumevanje za človeške tegobe. Razstava je na ogled še do 13. junija.

Velikovška „Schwarz-Weiss“

Heinrich Schwarz z razstavljenimi slikami Rudija Benetika

V velikovški kavarni Schwarz-Weiss je vse krojeno v črno-belem stilu. Toda šele prihodnja razstava Rudija Benetika v tem lokalu bo prilagojena pohištvo in prostoru. Jeseni bo namreč tam prvič razstavljal črno-

bele akte, ki jih sicer še prikriva radovednim očem ljubiteljev njegovih del. Benetikova razstava, ki se ta teden zaključuje v velikovški kavarni, pa se odlikuje z rahlimi rožnatimi, violičastimi, oranžnimi in pink barvami, ki so nežna provokacija trdemu črno-belemu okolju. Neglede ali „Plava črta pripoveduje“, ali mirno blešči „Afrikanško zlato“, se postavlja „Modični sneženi mož“ in se razprostira „Mokro mesto“, Benetikove slike izzivajo z rahločutno igrivostjo, z zavestno neresnotjo. Ostal je zvest svojemu slogu, le da se je tokrat posluževal akvarela.

V ostalem je zanimivo, kako se posestnik gostilne Heinrich Schwarz in Rudi Benetik ujemata tudi glede pristopa do umetnosti. Oba iščeta stik med umetnostjo in publiko. Schwarz pripoveduje, kako mu je uspelo z razstavami v njegovih prostorih zainteresirati že mnogo ljudi za likovno umetnost, ki prej niso imeli nobenega smisla za umetniško izražanje. Vsem, ki pavšalno odklanjajo likovne razstave v gostilnah, kavarnah – gostiščih pač – je ob tem primeru treba povedati, da niso vredne pozornosti samo razstave v galerijah, bankah ali drugih premožnih okoljih. Tudi druge kultura dviga glavo. v.

„Dvojezičnost naj se vidi“ Na binkoštni ponedeljek – v Podjuni

Dvojezično šolstvo: kot sta v KSSŠ na Dunaju povedala Peter Gstettner in Vladimir Wakounig deluje zvezna komisija za dvojezično šolstvo na Koroškem v smislu ohranitve dvojezične šole. Na deželnem zborovanju KEL so delegati zahtevali obvezno dvojezično šolstvo.

Trgovska akademija, otroški vrtci: kancler Vranitzky je obljubil, da bodo te probleme skušali rešiti v posebnem delovnem krožku.

Radio, televizija: poslanec Smolle bo v parlamentu predlagal podaljšanje oz. uvedbo slovenskih oddaj.

Mnogo se dela, a to še ni zadosti. Kaj je z ostalimi našimi pravicami? Pred desetimi leti je začela veljati odredba k zakonu o narodnih skupinah, ki nam na dveh tretjinah območja dvojezičnega ozemlja jemlje pravico do dvojezičnih krajevnih napisov. Mi tega nikoli nismo priznali in tudi nikoli ne bomo. Čas je, da na to zopet opozorimo. **V tem smislu bomo na binkoštni ponedeljek vsi skupno okrasili topografske napise s slovenskimi imeni krajev.** V okviru velike kulturne prireditve bomo s kolesi prevozili Podjuno ter samo enojezične table simbolično naredili dvojezične. Na trd papir ali na desko narišite slovensko ime kraja – ta napis bomo z vrvicami obesili na enojezične table. Ničesar ne bomo poškodovali, prireditev bo nenasilna, prijazna in simpatična. **Edino, kar hočemo pokazati, je dvojezični značaj Podjune** (zato bomo obstoječe dvojezične table okrasili z rožami). Zahtevamo pa, da oblast dvojezičnosti naših krajev tudi v tem oziru dosledno prizna.

Zamisel za to akcijo je prišla sicer od mladinskih organizacij, vendar že zdaj podjunska društva delajo na tem, da bo akcija čim bolj uspešna. Dvojezičnost je namreč stvar nas vseh.

Iz organizacijsko-tehničnih vzrokov ni mogoče, da bi to akcijo izvedli po vsem dvojezičnem ozemlju. Tovrstno prireditev bomo izvedli tudi v Rožu in na Žilji – dokler naše pravice ne bodo izpolnjene. Akcija naj postane tradicionalna!

Proga 1: Suha 9.30 – Dob 10.30 – Pliberk 11.00 (spored) – Šmihel 12.00 (spored) – Čepiče (gost. Juenna) 13.00 – Dobla vas 13.30 (spored) – Mokrije 14.30 – Šentprimož 15.00. (Kolesarji s stranskih cest se priključijo glavni prog: Libuče 10.00 – Pliberk 11.00; Ruda 9.30 – Rinkole 10.30 – Pliberk 11.00; Kajzaze 12.15 – Sinča vas 13.00 – Dobla vas 13.30; Globasnica 12.30 – Čepiče 13.00)

Proga 2: Šentvid 11.00 – Šentprimož 11.15 – Škocijan 12.00 – Galicija 13.00 – Drabunaze 13.45 – Mlinče 14.00.

V večjih krajih bo kratek kulturni spored, v Šentprimožu pa zaključna fešta!

Pridi in kolesari tudi ti – dvojezičnost se naj vidi!

Okraši in nakit

Erwin Posarnig pred okrasom in modelom vodometra.

Najprej se je Celovečan Erwin Posarnig izučil kot ključavničar, sedaj pa poučuje kot učitelj na graški višji tehnični šoli. V lastni delavnici se je sčasoma oddaljil od velikih objektov svoje stroke in se lotil miniaturnih unikatov, ki jih trenutno razstavlja v Kulturni taberni Pri Joklnu. Uhani, prstani, napsrne zaponke, stenski okraši in drugi nakit so izdelani iz srebra, zlata, medenine, slonove kosti, jekla, in izbranih vrst lesa.

Hanzi Artač v leksikonu avstr. skladateljev

Leta 1974 je izšel „Almanah avstrijskih skladateljev zabavne glasbe 20. stoletja“, ki pa ni nudil popolnega pregleda. Te dni pa je izšel novi leksikon, ki sicer tudi ne upošteva vseh, se pač ravna po določenih strogih kriterijih: izdajatelj leksikona Siegfried Lang upošteva, vkoliko je posamezni skladatelj znan, vkoliko ima že posnete plošče itd. In med temi znanimi avstrijski skladatelji 20. stoletja je zajet tudi koroški Slovenec Hanzi Artač iz Železne Kaple. V leksikonu najdemo Artačevo biografijo, zvemo, da je začel kot avtodidakt, pozneje pa da je obiskoval privatni pouk pri glasbenem pedagogu V. Prušniku. Zabeleženo je tudi, da je bil Hanzi Artač ustanovitelj lastnega ansambla, da je uglasbil pesmi slovenskih pesnikov in pesnic ter da je dobil leta 1977 pri festivalu narodne pesmi v Italiji prvo nagrado za svojo pesem „Ob reki Dravci“. V leksikonu so še naslovi nekaterih njegov skladb v slovenskem originalu, v oklepaju pa nemški prevodi.

PIREDITVE

Datum	Kraj	Priveditelj
Petek 28. 5. 20.00	kulturni dom na Brnci	KONCERT SLOVENSKE PESMI Gostuje oktet „Zvon“ iz ZDA Mešani cerkveni zbor Šentlari in Krščanska kulturna zveza
Petek 29. 5. 20.00	Hotel Obir v Železni Kapli	„DVA NARODA – ENA SKUPNOST“ diskusijski večer; o izkušnjah in možnostih enakopravnega sožitja v domači občini bodo govorili: dr. Aripand Thurn, dr. Ludvik Karničar, dr. Peter Haderlap.
Petek 29. 5. 20.30	na gradu v Domačalah pri Vernperku	„LE VEGLIE DI SIENA“ Renesančna veselica s celovškimi zborom „Hortus musicus“, rezervacijo kart priporočajo (04252-2225)
Sobota 30. 5. 14.30	pri Činkovcu v Šentjanžu	„ZLATO JABOLKO“ , mladi lutkarji iz Žirovnice
Sobota 30. 5. 18.00	pri Toplicarju na Plešivcu Kotmaras vas	„ZLATO JABOLKO“ , in folkorni nastop mladi lutkarji iz Žirovnice
Sobota 30. 5. 20.00	Ljudska šola v Bilčovsu	KONCERT SLOVENSKE PESMI Gostuje oktet „Zvon“ iz ZDA
Sobota 30. 5. 19.00	župnišče v Podgorjah	POGOVORNI VEČER Na temo „antisemitizem“, vodil bo Božo Hartmann
Sobota 30. 5. 20.00	Kulturni dom v Šentjakobu	KONCERT Mešani pevski zbor Podjuna, plesalka Jasna Knez, mešani pevski zbor Rož.
Sobota 30. 5. 20.00	Gostilna Müller Šmarten, Celovec	„TAUSCHE WITZE GEGEN GELD“ solo-kabaretist Josef Hader

Nedelja Dom
31. 5.
14.30
sindikato
v Celovcu

**ŠOLSKA AKADEMIJA ob
30-letnici obstoja ustanove**
Spored: glasbeni in literarni
prispevki pogled na 30 let nazaj
kot gostje nastopajo prosvetaši
SPD Dobrač z Brnce

Odbor šolske
skupnosti na
Zvezni
gimnaziji za
Slovence

Nedelja
31. 5.
11.00

Farna dvorana
v Selah

NEBESNO GLEDALIŠČE (Boris Novak)
Igralci Katoliškega prosvetnega
društva Šmihel

Katoliško prosvetno
društvo Planina
iz Sel

Torek
2. 6.
20.00

Trgovskazbornica
Celovec

SLOVENC V CELOVCU
Predstavitve izsledkov istoimenskega
raziskovalnega projekta, predava dr. Franc
Merkač. Prva javna predstavitve
dokumentarnega filma „Živimo v Celovcu“.
Raziskovalno nalogo je financiralo Zvezno
ministrstvo za znanost in raziskovanje.

Avtonomna delavnica,
Inštitut za nadaljnje
izobraževanje,
Slovenski znanstveni
inštitut

Torek
2. 6.
18.00

Mladinski dom
SSD, Mikschallee
Celovec

**PODELITEV BRALNIH ZNAČEK IN KNJIŽNIH
NAGRAD** Literarni okvir z gosti iz Slovenije:
Miha Mate (zastopnik Zveze bralnih značk)
Žarko Petan, Polonca Kovač, Marjanca
Jemec-Božič (ilustratorica)

Slovenska študijska
knjižnica v Celovcu

Sreda
3. 6.
20.30

Kulturna taberna
Pri Joklnu

FOLK GLASBA OD VČERAJ, DANES IN JUTRI
Kulturno društvo
Pri Joklnu

Četrtek
4. 6.
20.00

Modestov dom
Dr. R. Canavalstr.
Celovec

**KONCERT MLADINSKEGA PEVSKEGA
ZBORA IN IZBRANI RECITALI**
nastopa: Mladinski pevski zbor „Modre
ptice“ in Marjan Benedičič

Slovensko kulturno
društvo in
Modestov dom

Petek
5. 6.
20.30

Mladinski dom
Mikschallee 4,
Celovec

KJE, DOMOVINA, SI?
poskus vzleta s krili Župančičeve
„Dume“. Nastopajo: Bojan Grilc, Cilka
Hudobnik, Rezika in Romana Kanzian, Jozef in
Marjan Sticker, Miran Erič (pokrajni),
Marjeta Angerer (oblačila), Miha Dolinšek
(Električne žice).

Oder mladje

Sobota
6. 6.
19.30

mala dvorana
mestne hiše
v Borovljah

KONCERT UČENCEV GLASBENE ŠOLE
iz Borovelj, Sel, Radiš, Šentjanža in Sveč.

Slovensko prosvetno
društvo Borovlje,
Glasbena šola
na Koroškem

Nedelja
7. 6.
20.00

pri Hafnerju
v Gornji vasi
pri Žvabeku

BINKOŠTNI PLES
sodelujeta ansambel „Slovenija“ in
„Energija“

Katoliško prosvetno
društvo Drava
v Žvabeku

Nedelja
7. 6.
20.00

farna dvorana
v Šmihelu

**KONCERT OBISKEGA ŽENSKEGA OKTETA
in vokalnega kvinteta iz Šentlpiša**

Katoliško prosvetno
društvo Šmihel

Nedelja
7. 6.
13.00-19.00

pri Jerebu
na Obirskem

IV. STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO
(ob slabem vremenu dan pozneje).
Keglanje za dva prašiča bo od petka 12. do
nedelje 14. junija.

Alpski klub
Obir

Sobota
13. 6.
20.00

Kulturni dom
v Šentprimožu

25 LET TRIO KOROTAN
Sodelujejo: Trio iz Roža, kvintet Jepa,
Obirski vižarji, Popskupina Zmeda,
Trio Korotan s pevci.

Slovensko prosvetno
društvo Danica

Nedelja
14. 6.
5.00

Reka

**IZLET K SVETOVNEMU PRVENSTVU
MOTORNIH KOLES NA AVTODROMU PRI
REKI** Prijave do konca maja; pri Francu
Sternu/Esso, tel.: 04238-305, kjer dobite tudi
vse ostale informacije

SPD Zarja
športna sekcija

Nedelja
14. 6.
9.30

Šentjakob
v Rožu

**MLADINSKI DAN – „Študenti
v puščavi“**

Katoliška mladina

RAZSTAVE

do 10. 6. Tinje

**RAZSTAVA DEL PEPIJE WEIXELGÄRTNER-
NEUTRE IN ELISABETHE SÖDERBERG-
WEIXELGÄRTNER** Grafike, oljnathe slike
in emailje. Odprta do 10. junija 1987.

Katoliški dom
prosvete Tinje

do 31. 5. Gorenjski muzej
Kranj

**RAZSTAVA FOTOGRAFIJ
PETRA PAULA WIPLINGERJA**

do 29. 5. Posojilnica
Pliberk

RAZSTAVA DEL PROF. FRANCA CEGNARJA
Oljnathe slike koroških domačij, ki so aktivno
antifašistični boj (glej knjigo „Korenine žive“)

do 7. 6. Galerija
Rožek

RAZSTAVA SLIK DR. KOLLERJA
odprta ob petkih, sobotah in nedeljah od 15.00 do 18.00.

do 6. 6. Mestna hiša
Celovec

**RAZSTAVA NOVEJŠIH DEL
JOŽETA TISNIKARJA**
Odprto: od ponedeljka do petka med 10. - 12. in
16. - 18., v sobotah od 10. - 12. ure.

Avstrijsko-
jugoslovansko
društvo

Sreda
10. 6.
20.00

Tinje

**ODPRTE RAZSTAVE DEL GORAZDA
ŽIVKOVIČA**
Razstava je odprta do 26. 6. 1987

Katoliški dom
prosvete, Tinje

**Mirko Kumer
50-letnik**

Pred kratkim je na Blatu pri Pliberku praznoval 50-letnico svoje življenjske poti vsem znani narodni delavec, mestni svetnik Mirko Kumer, pd. Črčej. Ob tej priliki se je cela vrsta sorodnikov, sosedov, vaščanov, prijateljev, znancev in sodelavcev zbrala na njegovem domu, da mu čestitajo k srečanju z Abrahamom. Mirko Kumer je s svojim dosedanjim delom že dokazal, da je krepko stopil na pot svojih prednikov, da nadaljuje njihovo pot in delo za staro pravdo in naš obstoj.

Jubilant je že kot mlad fant z zanimanjem sledil problemom naše narodne skupnosti in se udeleževal na vseh področjih narodovega življenja. V odraslih letih je vseskozi pripravljen, da v narodnem življenju sodeluje ter da le-to tudi sooblikuje, saj se je postavil tudi na čelo tistih, ki na občinski ravni terjajo našo enakopravnost in pravico. Srečujemo ga tudi kot predsednika Katoliškega prosvetnega društva v Šmihelu, kot občinskega odbornika EL v Pliberku, kot podžupana mestne občine Pliberk, kot zadržnika in nenazadnje kot vnetega lovca, saj je tudi predsednik Kluba prijateljev lova. Ob vsem svojem delu posveča veliko skrb prav glavnemu cilju, se pravi krepitvi in razširitvi akcijske enotnosti neglede na svetovni nazor posameznikov. Vemo, da to ni vedno lahko, vendar smo prepričani, da bo Mirko Kumer tudi v bodoče znal voditi vse dobromisleče k še večjim uspehom in k še večji solidarnosti vseh, ki se borijo za našo slovensko besedo in rodno grudo. V tem smislu mu tudi mi ob njegovem življenjskem jubileju iskreno čestitamo. Še na mnogo leta!!

ABC-vrhunski dopust: inozemstvo, Tauplitz, Garda jezero.
Tel: 04276-43 49

ABC-ribiški dopust: v superlativu.
Tel.: 04276-43 49

**„Slovenci
v Celovcu“**

Celovec je pomemben življenjski prostor za 7% koroških Slovencev (po ljudskem štetju 1981). Akulturacijski in asimilacijski procesi, s katerimi se soočajo mnogi slovenskogovoreči prebivalci glavnega mesta Koroške, dodatno pospešujejo enojezično in monokulturno komunikacijo v mestu. To tem bolj, ker občina in dežela ne dajeta ustreznega zgleda za dvojezično komunikacijo. Tako so doslej razvijale dvojezične izobraževalne in kulturne dejavnosti le privatne iniciative in jih občasno zahtevale tudi od javnih ustanov.

Raziskava „Slovenci v Celovcu“ prinaša relevantne izsledke za kulturno, politično in gospodarsko sožitje narodnih skupin v glavnem mestu Koroške.

Dokumentarni videofilm „Živimo v Celovcu“ (45 minut) tudi optično prikazuje nekatere izsledke študije.

Študija je bila opravljena po naročilu Zveznega ministrstva za znanost in raziskovanje.

Avtor študije, dr. Franc Merkač, pa jo bo podrobno predstavljal v **torek 2. junija 1987 ob 20. uri** v slavnostni dvorani celovške Gospodarske zbornice, po predstavitvi bo na sporodu diskusija.

Srečanje glasbenih šol

Komorna skupina trobil iz Slovenj Gradca

Pred številno publiko so v sredo 20. 5. 1987 v kletnih prostorih Posojilnice Pliberk nastopali učenci Glasbene šole Slovenj Gradec in Glasbene šole na Koroškem. Nad 40 glasbenikov je sooblikovalo 32 točk glasbenega programa ob klavirju, violini, trobilih, pihalih, harmoniki in citrah. Kar veselo in prijetno je bilo prisluhniti mladim glasbenikom iz Slovenije in Koroške ko so kvalitetno in z vso vnemo zaigrali svoje skladbe.

Pohvale vredno pa je tudi prizadevanje SPD „Edinost“, soprireditelja večera, ki pogosto in redno organizira podobne koncerte in s tem vzgaja našim ljudem čut za klasično glasbo. Predsednik društva Joško Hudc je na tem koncertu pozdravil vrsto častnih gostov na čelu ravnatelja slovenjegraške glasbene šole, prof. Jožeta Leskovarja, iniciatorja srečanja, zastopnike občine Slovenj Gradec ter zastopnika Enotne liste Pliberk Frica Kerta. Glasbeno šolo na Koroškem pa je zastopal ped. vodja prof. Lovro Sodja.

Srečanje je poteklo v prijetnem vzdušju in vsi se že veselimo vrnitve obiska dne 3. 6. 1987 v Slovenj Gradcu.

Bernard

Pokušnja moštva v Ločah

Preteklo nedeljo je bila v Ločah pri Pušniku letošnja pokušnja mošta, ki sta jo priredili domače Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ in Slovenska kmečka zveza. Po lanski premieri je bila to druga takšna prireditve. Poleg domačega občinstva je privabila tudi še kmete odnošno proizvajalce jabolčnika tako iz Gur, Podgorij in Šentjakoba. Enajstčlanska komisija z inž. Štinglerjem na čelu je pod pravnim nadzorstvom dr. Janka Tischlerja mlaj. izmed 43 poslanih vzela 25 vzorcev v ožjo oceno. To pa ne pomeni, da so bili ostali mošti neužitni, marveč edinole, da ne odgovarjajo določenim normam, ki jih je zastavila strokovna komisija. Kot izvrstni mošti so bili ocenjeni vzorci Gregorja Reichmanna iz Branče vasi pri Bilčovsu, Joška Wuttija in Joška Wroliča iz Loč ter Albina Sgiareovella iz Bač. Nadaljnih 21 vzorcev je dobilo oseno: dober mošt.

Vsi ti, z diplomo nagrajeni sadjevci, so bili navzočemu občinstvu na razpolago za pokušnjo. Prav ob tej

priliki je bilo ugotoviti, kako širok je krog pravih izvedencev na tem področju. Tudi naknadne individualne ocene so se večinoma presemetljivo dobro ujemale z oceno strokovne komisije. Ob tem pa gre vsekakor upoštevati dejstvo, da mošt, pravkar pretočen iz soda, najbolje tekne in po gotovem času izgubi na kakovosti. Razveseljivo je vendarle, da mošt pridobiva na podeželju iz leta v leto spet več veljave in da se vzporedno s povečano kvantiteto vidno izboljšuje tudi kvaliteta te domače pijače. Če vzmemo v obzir še pozitivni vpliv čistega jabolčnika pri uranju krvnega pritiska, potem je ta razvoj kmetijske panoge še bolj za pozdraviti. Vsekakor je nedeljska pokušnja zagotovo dala nove pobude v tej smeri in jo gre nedvomno oceniti za uspešno. Mogoče bi lahko sedanji krog sodelujočih še bolj razširili ter našega človeka, proizvajalca, kot tudi potrošnika tozadevno se močnejše zainteresirali.

F. Č.

**Umrl
dr. Anton Svetina**

V 96. letu starosti je v Ljubljani umrl naš rojak dr. Anton Svetina. Čeprav rojen na Vranskem, je bil pokojni že od otroških let povezan s Koroško ter ji je ostal zvest vse svoje življenje. Njegov oče, ki je bil doma na Beli pri Železni Kapli, je po prvotnem službovanju na Vranskem dobil mesto notarja v Pliberku, kjer je sin tudi obiskoval osnovno šolo. Po gimnaziji v Mariboru in študiju prava na Dunaju je dr. Anton Svetina služboval v raznih krajih Slovenije, v plebiscitni dobi 1919-1920 pa na Koroškem, ko je bil namestnik okrajnega glavarja za velikovski okraj ter član Narodnega sveta za Koroško. Po plebiscitu pa je moral kot mnogi naši izobraženci zapustiti Koroško. Preselil se je v Slovenijo.

Svojo povezanost s Koroško pa je dr. Anton Svetina izpričal predvsem v svojih zgodovinskih raziskavah in spisih. Tako je v Koroškem koledarju objavljaj svoje spomine, v Slovenskem vestniku pa obširne opise zgodovine slovenskih župnij na Koroškem, prispevke, v katerih je zbral dragocene vire o zgodovini naših krajev in naših ljudi. In ne nazadnje je z njegovim imenom povezano tudi koroško leposovlje, saj je prevajal v nemščino zlasti dela Prežihovega Vrancea.

Dr. Antona Svetina bomo ohranili v častnem spominu, hvaležni za njegovo delo, ki ga je opravil za slovenskega človeka na Koroškem. Svojem pa tudi na ta način izrekamo iskreno sožalje!

J. S.

Zelezna Kapla: O nastopih SPD „Zarja“

O Zarjinih prireditvah sicer že dalj časa nismo več podrobno poročali, to pa ne pomeni, da bi društvo mirovalo. Nasprotno: cela vrsta nastopov se vrsti ob pripravah na 80-letnico.

● Že konec aprila je mešani zbor s petjem oplešal spominsko svečanost, ki jo je priredila ZKP na domačem pokopališču. Člani so prispevali tudi recitacije. S tem nastopom se je tudi „Zarja“ spomnila borcev in žrtev iz Zelezne Kaple ter počastila spomin na svoje prednike-bivše pevce partizane in na F. Pasterka-Lenarta.

● 9. maja pa so pevci nastopili na tradicionalnem srečanju štirih pevskih zborov iz Stražišča, Brežic, Proseka in Zelezne Kaple. Letošnjo 15. pevsko manifestacijo je priredil pevski zbor Vasilij Mirk in jo uvrstil v proslavo ob 100-letnici organiziranega petja na Proseku/Kontovelu (pri Trstu). Po posameznih nastopih zborov (pelo je preko 200 pevcev) so prireditev zaključili združeni moški zbori s pesmimi „Oj Doberdob“ (dirigent Evgen Prinčič), „Burno jes havžam“ (dir. Joško Wrulich), „Triglav“ (dir. Dragiša Vlašič) in „Bratje, zapojmo si pesem“ (dir. Drago Križanič).

Nad vse prijetno je bilo srečanje s starimi pevskimi prijatelji, slovo pa

vsled dolge poti in utrudljive vožnje kar prehitro. Naslednja taka prireditev bo prihodnje leto v Zelezni Kapli.

● Na materinsko proslavo je SPD „Zarja“ vabilo spet v farno dvorano. Materam je bil namenjen pester spored, ki so ga pričeli otroci s čestitkami-recitacijami, nadaljeval pa ga je mladinski zbor pod vodstvom Florentine Uneg. Lutke in lutkarji iz Šmihela so ugajali starim in mladim, vokalni kvintet iz Šentlipša pa je zapel in prispeval to in ono smešno. Za konec pa so še presenetili Bajdnovi muzikantje.

● Prejšnjo soboto sta v Zelezni Kapli stopila pred oltar in sklenila življenjsko zvezo Manfred Maloveršnik iz Bele in Sonja Kuhar iz Lepe. Ker nevesta že nekaj časa vodi pionirsko folklorno skupino, so na veliko poročno slavnost prišli čestitat tudi mladi plesalci. Povabili so Sonjo in Manfreda na prvi ples. Ogromna množica svatov je zaželela mlademu paru srečo. Čestitke prek našega lista so nekoliko pozne, a prav tako iskrene.

„Niti ducent nas ni...“

Niti ducent nas ni, dovolj pa nas je, če bomo s trdnim prepričanjem, da bo uspelo, šli na delo“ V zapisniku SPD „Edinost“ v Štebnu so ob ustavnitvi zapisali to geslo. V nedeljo zvečer je to društvo obhajalo svojo 40-letnico obstoja.

Na slavnostnem koncertu je predsednik Hubert Dumpelnik pozdravil vrsto častnih gostov med njimi predsednika KKZ dr. Janka Zerzerja, župana globaške občine Alberta Sadjaka in prvega predsednika društva Janeza Writza st. p. d. Grašerja.

V svojem slavnostnem govoru je omenil začetke delovanja v Štebnu. Društvo je na začetku močno zaživelo in v prvih letih zapovrstjo prirejalo igre, koncerte in tečaj.

Poleg igralske skupine so delovali še mešani zbor, moški zbor, kvintet ter celo instrumentalna skupina, ki jo v zapisniku ponosno imenujejo „orkester“. Danes pa uspešno deluje moški pevski zbor „Franc Leder lesičjak“, ki bi brez truda dolgoletnega predsednika in pevovodje Janeza Petjaka zagotovo ne imel takega razvoja.

Po pozdravnih besedah župana in nekdanjega tajnika Alberta Sadjaka ter Janka Zerzerja je sledil koncert. Zapeli in čestitali so vsi domači zbori: mešani pevski zbor „Peca“, moški pevski zbor „Franc Leder Lesičjak“ in Globaški puebi. Po koncertu pa so domačini, ansambel „Fantje treh vasi“ in skupina Yeti poskrbeli za prijetno vzdušje do jutra.

Bernard

Zahvala

Zveza koroških partizanov se zahvaljuje organizatorjem izleta v Beograd. Kot smo v našem listu že kratko poročali, se je lepo število ljudi udeležilo tega enodnevnega izleta. Tam so si ogledali znamenitosti in spomenike mesta, celotni spored tega enodnevnega bivanja v glavnem mestu Jugoslavije pa je organizirala Zveza borcev Kranj, osebno pa je k uspehu izleta največ pripomogel predsednik Koroških borcev za Gorenjsko, tovariš Alojz Župančič-Zmago, zato se Zveza koroških partizanov njemu, pa tudi Republišnemu odboru Zveze borcev Slovenije iskreno zahvaljuje.

Zahvala pa velja tudi Alpe-Touru za uspelo izvedbo celotnega sporeda, saj je poskrbel za brezhiben potek. Na koncu pa se Zveza koroških partizanov zahvaljuje tudi vsem udeležencem, da so vsak po svoje prispevali k uspehu izleta, saj je bil pravo doživetje, vzdušje pa temu ustrezno dobro in sproščeno. Ker pa je bila spet izražena želja, naj Zveza koroških partizanov take ali podobne izlete še večkrat priredi, pa ZKP tudi obljublja, da se bo za to trudila.

Prijateljsko srečanje na Bleščeči

Ni bilo dosti govora, ne posebnega pripravljanja, še manj pa nekak formalnosti – vse je teklo sproščeno – bilo je zamišljeno kot malo zapoznelo slavnostno srečanje. Ni bilo dosti govora, ne posebnega pripravljanja, še manj pa nekak formalnosti – vse je teklo sproščeno – bilo je zamišljeno kot malo zapoznelo slavnostno srečanje. Ni bilo dosti govora, ne posebnega pripravljanja, še manj pa nekak formalnosti – vse je teklo sproščeno – bilo je zamišljeno kot malo zapoznelo slavnostno srečanje.

Kljub neprijetnemu vremenu se je zbrala prijetna družba kakih dvajsetih ljudi. Vlogo gostitelja je prevzel Korenov Tonči, ki je nasledil nekdanjega gospodarja kočje Ludvika. Postregel je z odlično pripravljeno postrvijo, vse skupaj pa je poplaknila še zlatorumena domača kapljica. Kmalu je zbrano družbo povežala tudi še lepa slovenska pesem. Šale je bilo vse vprek in za posebno dosti smeha sta poskrbela navzoča zdravnik-kirurg – gost iz Ljubljane dr. Velikonja ter domačin dr. Dušan Schlapper, ki bi bila „načelno“ pripravljena možakarjem z dvema levima rokama s kirurškim posegom „popraviti“ njihovo telesno hibo. Pa tudi resnega razgovora ni manjkalo, saj časi, v katerih živimo, niso samo rožnati.

Vsekakor je čas, ki je bil vsebinsko poln prijateljskega vzdušja in srčne toplote, vse prehitro potekal, treba je bilo misliti na slovo. Zapustili smo torej prijetni dom na Bleščeči, segli prijateljem v roko ter si rekli prav kmalu nasvidenje. In dasi se je srečanje dejansko porodilo le bolj po naključju, je končno postalo lepo doživetje za vsakogar, ki se ga je bil udeležil.

Prijatelju Ludviku želimo skorajšnje okrevanje.

F. Č.

Absolventi in bivši dijaki Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu

Ravnateljstvo Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu in novo ustanovljena Zveza absolventov vabita ob 30-letnici obstoja naše šole in ob 25. maturi v soto, 30. maja 1987, na **družabno srečanje** v prostorih gimnazije.

Pričetek ob 12.00 uri. Vsi absolventi in bivši dijaki, ki so pred maturo zapustili gimnazijo, so na srečanje vabljeni. Za okrepčilo in pijačo bo poskrbljeno!

dr. Reginald Vospernik

ravnatelj
dr. Zdravko Inzko
predsednik Zveze absolventov

MENJAVA DENARJA

Stanje v sredo 27. maja 1987.

Za 100 dinarjev dobite	1.70 šil.
Za 100 dinarjev plačate	2.30 šil.
Za 100 lir dobite	0.945 šil.
Za 100 lir plačate	1.005 šil.
Za 100 mark dobite	693.85 šil.
Za 100 mark plačate	710.15 šil.

Feliks Wieser 65-letnik

V Slovenjem Plajberku je včeraj obhajal 65-letnico tovariš Feliks Wieser, pd. Šašel. Čestitke in dobre želje za življenjski praznik mu je poleg drugih izrekla tudi Zveza koroških partizanov, v kateri od zadnjega občnega zbora opravlja funkcijo tajnika.

Feliks Wieser izhaja iz znane Šašlove družine, ki je morala v času nacističnega nasilja kakor številni naši ljudje v pregnanstvo. Medtem ko so bili njegovi izseljeni, pa je sam našel pot med partizane ter je aktivno doprinesel k zmagi nad zločinskimi režimom. Po osvoboditvi je doma v Slovenjem Plajberku prevzel kmetijo, poleg tega pa sta z ženo upravljala tudi gostilno, ki sta jo pred leti opustila.

Poleg dela na lastnem domu pa je Feliks vedno našel čas tudi za aktivno vključevanje v naša narodna prizadevanja. Poznamo ga kot odbornika naših organizacij, več let je deloval kot občinski odbornik domače občine in s preudarno besedo se je vključeval v delo domače zadrudne ustanove. Predvsem pa je ostal zvest svojemu protifašističnemu prepričanju ter je s posebno predanostjo bogatil delovanje naše borčevske organizacije, v

kateri so mu na zadnjem občnem zboru zaupali tajniške posle. Ne nazadnje se mu ima tudi uredništvo našega lista zahvaliti za marsikatero poročilo ali vest iz domačega kraja.

Iz hvaležnosti za vse njegovo prizadevanje za našo skupno korist mu ob življenjskem prazniku tudi Slovenski vestnik iskreno čestita in želi še mnogo zdravih in delovnih let!

Podjerberk – Šentilj

Prejšnji teden smo spremenili k zadnjemu počitku na šentiljsko pokopališče Krajnčevo mater Barbaro Maierhofer s Podjerberka. Po daljši boleznici je umrla v celovški bolnici, stara 88 let. Na mogočni Krajnčevini visoko pod Jerberkom je pet otrok – štiri hčerke in sin Rudi, ki gospodari na kmetiji – zgubilo svojo nad vse ljubljeno mater. To je bil hud udarec, ki ga bo le težko preboleti. Smrt povsod priljubljene in spoštovane Krajnčeve matere pa je globoko prizadela tudi široko javnost, kar je predvsem dokazalo veliko število pogrebcev, ki so prišli od blizu in daleč, da se poslovijo od nje.

S smrtjo Kranjčeve matere smo zgubili srčno in plemenito žensko, ki se je vse svoje življenje razdajala za druge. Tudi v najhujšem času naše zgodovine ni klonila in se je uprla. Vsa njena družina je v tistem trdem in nevarnem času stala na strani svojega trpečega ljudstva in podpirala pravični boj za odpravo zla, ki se je razpaslo doma in po vsej Evropi. Srečno so prestali hudo uro in spet svobodno zadihali ter začeli z veseljem obnavljati to, kar je med vojno propadalo.

Hud udarec za Kranjčevo mater in družino je bila tragična smrt moža in očeta kmalu po zadnji vojni. Vse breme je padlo nanjo in na sina. Kljub obilnemu delu pa je kmetija lepo napredovala, tako da je

lahko zgled drugim. Sin Rudi je danes napreden kmet, ki pridno hodi po stopinjah matere in ki v javnosti uživa vsesplošen ugled. Sedaj je predsednik Kmečke gospodarske zadruge v Škofičah, odbornik farnega odbora, zastopal pa je tudi občane v škofiškem občinskem svetu.

Pogrebni obred je opravil domači župnik Lovrenc Petrič ob asistenci dekana Martina Hotimitza iz sosednje župnije Loga vas. Od pokojne so se pod vodstvom Mira Kernjaka z ubranim petjem poslovili šentiljski pevci in tako dali temu žalnemu obredu še turobnješe obeležje.

Pokojno Kranjčevo mater bomo ohranili v častnem spominu. Sinu in hčerkam pa ob težki izgubi izrekamo naše globoko sožalje.

I. u.

Josef Lubas je umrl

Nekdanji župan v Zelezni kapli, predsednik delavskega sveta v tovarni celuloze na Rebrci, kurator deželne Hypo-banke Josef Lubas je konec prejšnjega tedna nenadoma umrl. Pogreb priznanega političnega delavca je bil v sredo. Velika množica domačinov in drugih prijateljev je Josefa Lubasa pospremila na njegovi zadnji poti.

Peršmanov muzej spet odprt

Zveza koroških partizanov sporoča, da je muzej NOB pri Peršmanu od 15. maja do 15. septembra spet odprt vsak dan razen ponedeljkov. Kustos muzeja tov. Andrej Mohar st. bo nudil informacije o zgodovini narodnoosvobodilne borbe na Koroškem, o Peršmanovem muzeju ter o dogajanjih na Peršmanovini sami.

Priporočamo, da v čim večjem številu obiščete ta edinstveni muzej na Koroškem. Pripeljite v Peršmanov muzej tudi vaše prijatelje in znanke, omogočite jim, da se podrobneje seznanijo s polpreteklo zgodovino, z borbo in usodo koroških Slovencev ter vseh antifašističnih borcev na Koroškem in v Avstriji.

Močne izgube za monarhistično JES

Letošnje študentske volitve v zastopstva in gremije Avstrijske visokošolske zveze (volitve so bile v preteklem tednu, op. ur.) ponazarjajo, da se tudi v vrstah študentov in študentk postopoma uveljavljajo novi trendi. Značilno za tokratne volitve: udeležba je bila za pet odstotkov višja kot pa pri zadnjih leta 1985. Monarhistično navdahnjena študentska frakcija JES (Junge europäische Studenteninitiative) je v zveznem merilu utrpela največje izgube (6 mandatov). Zmagovalec volitev je vsekakor frakcija Aktionsgemeinschaft, ki se sama prišteva meščanskemu – v nasprotju do ravno tako meščanske JES (obe organizaciji stojita v okvirju ljudske stranke) –, zmerno konservativnemu taboru. Ta skupina je za osrednji (zvezni) odbor pridobila pet mandatov. Tudi levičarske študentske organizacije so deloma pridobile na glasovih, toda ne na številu mandatov: višja volilna udeležba je bila v glavnem v prid najmočnejši frakciji AG.

Izid volitev nakazuje, da se študirajoči vse bolj zavedajo bremen, ki jim jih trenutno nakladata politika vladne koalicije in restriktivno ukrepanje ministrstva za znanost. Tako je lahko meščansko usmerjena AG, ki je v preteklem času precej odkrito kritizirala tako politiko in ostro napadala odgovorne politike – v prvi vrsti novega ministra za znanost, Tuppyja (VP) – vezala nase velik del glasov nezadovoljnih študentov očitno na račun tradicionalistične in skrajno konservativne grupacije JES: saj je le-ta vselej poudarjala svojo elitarno, potrebam in željam višjih

slojev prirojeno orientacijo, odklanjala politiko študentskega zastopstva ter zagovarjala vladne in ministrske poskuse omejevanja socialnih in demokratičnih pravic študentov. Druga najmočnejša študentska grupacija VSSÖ je v absolutnem merilu sicer pridobila nekaj glasov (tako tudi Komunistična študentska zveza), a v relativnem razmerju je slabše odrezala. Spričo višje volilne udeležbe je VSSÖ kljub temu dobila premalo glasov ter tako izgubila enega od svojih prejšnjih šestnajstih mandatov v osrednjem odboru (ÖH-Zentralauschuß).

Da se VSSÖ klub naraščajočemu kritičnemu ali celo protestnemu vzdušju v študentskih vrstah ni znala profilirati – nekaterim manjšin levičarskim grupacijam, na primer novi ALB (Alternative Basisliste) so vendarle uspeli majhni, a zavirljivi uspehi –, je treba pripisati predvsem protislojvem, v katerih se že nekaj časa nahaja. Od zadnjih visokošolskih volitev naprej podpira eksekutivno meščansko-zmerne AG v osrednjem odboru; za časa socialističnega ministra za znanost Fischerja se ni znala ali hotela uspešno in verodostojno postaviti proti restriktivnim ukrepom socialistične vlade in ministrstva (npr. v zvezi z novim visokošolskim zakonom). Čeprav hoče biti na univerzitetni ravni levičarska alternativa napram konservativnim meščanskim grupacijam, jim ni popolnoma kos, saj jo le-te lahko ali vežejo s skupno odgovornostjo za sklepe eksekutive, ali pa jim jo je uspelo izigravati zaradi njene orientacije glede politike (takrat

še) rdeče-modre vlade. Torej je mogoče reči, da je bil tudi pri visokošolskih volitvah zaznaven neke vrste trend „preobrata“ v korist meščanskim silam.

AG ima zdaj v osrednjem odboru vsega skupaj 28, VSSÖ 15, JES pa 9 mandatov. Na novo nastopajoča ALB ima 3, VGO – študentje 2, napredna Fachschaftsliste 2, Komunitična študentska zveza 1, RFS pa je spet (po zaslugi Haiderjeve popularnosti?) zastopan z enim mandatarjem. S po enim mandatom sledijo še nadaljnje štiri liste, med drugimi neka „zelena lista“, za katero se skrivajo neofašisti. Antifašistom je uspelo preprečiti kandidacijo te liste za glavni odbor visokošolske zveze na Dunaju, za osrednji odbor pa ne. Napovedali pa so se nadaljnje postopke.

Volitve na celovski univerzi

Izid volitev v celovski glavni odbor Visokošolske zveze je pokazal nekoliko drugačen trend od vseavstrijskih volitev. Monarhistična JES, ki je v Celovcu prvič kandidirala, je osvojila en mandat, to pa predvsem zato, ker so letos prvič volili tudi študentje gospodarske stroke (Betriebswirtschaftlehre), ki so v večjem številu privrženci elitarnega mišljenja. Ta mandat je šel na račun Socialistične študentske zveze VSSÖ, ki ima s petimi mandati še kljub temu absolutno večino. Skupina AG je v Celovcu obdržala le svoja dva mandata, Alternativna lista univerze (ALU) pa je število svojih glasov zvišala in ostala pri svojem mandatu (pri zadnjih volitvah je kandidirala skupno s Komunistično študentsko zvezo).

O „nasilnem izročevanju“ hlapcev nacizma

Britanski zgodovinar dr. Robert Knight o Kozakih, ustaših in domobrancih maja 1945 na Koroškem

Razgledi: Pred kratkim ste se udeležili simpozija v Oxfordu, kjer naj bi govorili o dogodkih neposredno po koncu 2. svetovne vojne na Koroškem. Menda je prišlo do škandala: zapustili ste simpozij in s tem protestirali, ker je tam nastopil kot „znanstvenik“ Avstrijec Josef Feldner, ki ga poznamo kot voditelja protislovenskega koroškega Heimadienstu. Ali je to res, oziroma: kaj se je zgodilo?

Knight: Ko sem dobil povabilo, naj se udeležim tega simpozija (ki pa ni bil na Oxfordski univerzi), dr. Feldnerja sploh ni bilo na seznamu predavateljev. Kot zastopnik celovške univerze naj bi nastopil neki novinar po imenu Ingomar Pust, govoril pa naj bi o koncu vojne na Koroškem. Povprašal sem v Celovcu in zvedel, da Pust, ki kot pisec uživa svojevrsten, čuden sloves, nikakor ni zastopnik univerze. Razen tega sploh ni nameraval priti v Oxford, ker je bil menda bolan. Namesto njega je odpotoval v Oxford Feldner, z namenom, da bi prebral Pustovo besedilo. Opozoril sem organizatorje v Oxfordu, da dr. Feldner nikakor ni privatna oseba, temveč da igra pomembno in tudi sporno vlogo v koroški javnosti. Prebrali so Pustovo predavanje in ugotovili, da ni sprejemljivo. Nato je Feldner prebral nekaj svojega, kar pa je bilo po možnosti še poraznejše. Ko je Feldner končal, sem simpoziju sporočil svoje pomisleke, pomisleke vsebinske narave. Ko sem potem poskušal navesti nekaj dejstev o Heimadienstu, o časopisu „Ruf der Heimat“, o vlogi te organizacije pri diskriminaciji slovenske manjšine na Koroškem, sem od organizatorjev dobil ukor. Ko se je to zgodilo, sem izjavil, da spričo navzočnosti gospoda Feldnerja ta simpozij ni več znanstveno srečanje in sem zapustil dvorano.

Razgledi: Ali je bilo to srečanje sploh mišljeno kot znanstveno srečanje?

Knight: Gotovo, z britanske strani so hoteli obravnavati celotni problem tako imenovane „nasilne izročitve“ po 2. svetovni vojni, torej izročitve Kozakov in drugih Hitlerjevih kolaboracionistov Rdeči armadi, izročitev ustašev in slovenskih domobrancev Jugoslovanski armadi itd. Toda zdi se mi, da so imele velik vpliv na ta simpozij tudi druge politične sile, tako na primer hrvaški in ukrajinski begunski krogi v Kanadi in ZDA. Ker se že dalj časa ukvarjam z britansko akcijo v pomladi in poletju leta 1945, sem se simpozija hotel udeležiti, predvsem sem hotel, da bi se diskusija bolj kot doslej ukvarjala z ozadjem te izročitve, torej s konkretnimi zločini, ki so jih počeli Kozaki.

Razgledi: V decembru 1985 ste se na Brdu pri Kranju udeležili srečanja britanskih in jugoslovanskih zgodovinarjev in ste prebrali referat o britanski izročitvi skupine ruskih kolaboracionistov sovjetski armadi. Referat je bil objavljen v reviji Borec. Kaj vam je zbudilo zanimanje za to temo?

Knight: Povsem po naključju sem se znašel v tem vrtincu. Ko sem študiral britansko-avstrijske odnose v letih 1945-50, sem delal tudi v celovških, dunajskih in londonskih arhivih in pri tem naletel na nove dokumente o dogodkih v maju in juniju 1945. Nanašali so se zlasti na vlogo tedanjega političnega svetovalca britanskega maršala Alexandra Haralda Macmillana, poznejšega predsednika britanske vlade, in tudi na Alexandra samega. Ti dokumenti so mi dokazali, da je bilo vse, kar so doslej pisali o

tej temi, potvorjeno, polemično in tendenciozno.

Razgledi: Tu mislite najbrž predvsem na knjige grofa Nikolaja Tolstojaja?

Knight: Zame je to gospod Tolstoj, kajti, kolikor vem, je britanski državljani in pri nas nimamo več grofov, razen tega se mi zdi, da tudi ni več carja v Potrogradu. Da, ta je napihnil tako imenovano kozaško vprašanje, pač zato, da bi se profiliral, in napisal dve knjigi, zadnja se imenuje „Minister in pokoli“. Macmillana in druge je ostro napadel in pri tem na nezasišan način manipuliral z dejstvi in dokumenti. V „Times Literary Supplement“ sem nato njegovo knjigo, kot upam, temeljito raztrgal in dokazal, da je zgodovinska dejstva uporabljal tendenciozno in izkrivljeno. Sledila je dolga izmenjava plemeničnih pisem, ki je zbudila veliko pozornost, in to je razumljivo, kajti Macmillan je takrat še živel, bil je nekakšen živ spomenik. Zdi se mi, da sem to polemiko dobil, sicer pa imajo poslednjo sodbo o tem bralci.

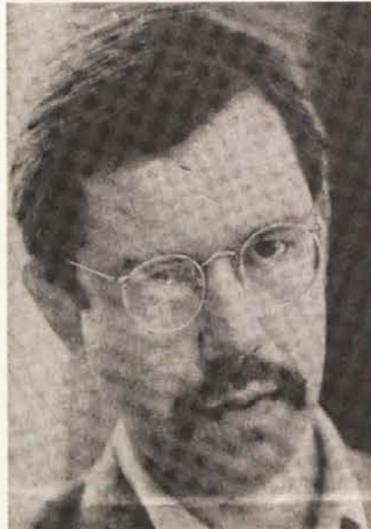
Razgledi: Za kaj gre pri tej kozaški zdravi?

Knight: Tolstojeva teza je bila, da je prišlo v Celovcu do zarote. Zapisal je, da je Macmillan na sovjetsko željo za hrbtom maršala Alexandra ravnal 12. maja 1945 po svoje in je britanskim generalom na Koroškem ukazal, naj vse ruske kolaboracioniste izročijo Rusom. Med temi 50.000 kolaboracionisti je bilo dva do tri tisoč tako imenovanih „belih“ Rusov, torej ljudi, ki so po državljanjski vojni zbežali na zahod in sploh niso bili sovjetski državljani. Na konferenci na Jalti pa so govorili samo o „sovjetskih državljanih“. Čeprav torej niso

bili sovjetski državljani, so jih Britanci le izročili Sovjetom in jaz sem poskušal razložiti, kako je do tega prišlo.

Razgledi: In kako je do tega prišlo?

Knight: Vzrok za prizadevanje pristojnih britanskih generalov, da bi se znebili velikanskih množic z vzhoda in jugovzhoda na Koroško bežečih kolaboracionistov in civilnih beguncev, je bil v nenavadno težavnem vojaškem in logističnem položaju na tem območju. Spomniti se je treba samo, da je prav takrat prišlo v Trstu do nevarnih napetosti. Sredi maja je

Dr. Robert Graham Knight je bil rojen leta 1952. Diplomiral je na univerzi v Cambridgeu, doktoriral pa na London School of Economics z disertacijo „Britanska politika do okupirane Avstrije v letih 1945-1950“. Sodeloval je na mednarodnih znanstvenih simpozijih, tudi na srečanju britanskih in jugoslovanskih zgodovinarjev na Brdu leta 1985. Pozornost je zbudil v britanski javnosti s svojimi razpravami o izročitvi leta 1945 na Koroškem zajetih Kozakov Rdeči armadi in o problemih denacifikacije v Avstriji. Zdalj dela – z jugoslovansko štipendijo – v Ljubljani in piše razpravo o britanski politiki do slovenske manjšine na Koroškem.

bilo na Koroškem hrane samo še za tri dni. Tisti čas ni bil čas humanosti, kot jo mogoče danes razumemo in dojemamo, razen tega pa je tu šlo za ljudi, ki so bili skupaj z Nemci krivi velikih zločinov. V tistih dneh po

domobranci. Je bila to tako rekoč iste poteze?

Knight: Po mojem mnenju domobranci ni mogoče izenačevati s Kozaki, ki so na primer na Hrvaškem

zagrešili nezaslišana grozodejstva. Ampak na britanski strani – in ne samo na britanski – takrat niso delali kakšnih posebnih razlik med enim ali drugim kolaboracionistom. Kdor se je boril pod nemškim vojaškim poveljstvom, tega je bilo treba izročiti. Seveda je omenjeni logistični položaj odigral veliko vlogo, treba pa je predvsem upoštevati, da je bila politika izročitve avtentična britanska politika in da tu ni bilo razlik med Macmillanom, Alexandrom in Churchillom. Kar zadeva jugoslovanske skupine, je treba reči, da je maršal Alexander vsaj do začetka junija podpiral izročitev Jugoslovani, in sicer iz razlogov vojaške nujnosti.

Razgledi: Kaj pravite k težnjam, da takratnih dogodkov ne bi ocenjevali upoštevajoč takratne razmere, takratno ozračje, temveč da bi jih poskušali oceniti z „današnjega“ stališča?

Knight: Vsaka generacija, kolikor sploh razmišlja o zgodovini, dela primerjave – primerjave med lastnim doživljem in podobo preteklosti, kakršno so ji dali drugi. Ves čas nastaja napetost med poskusom, vziveti se v položaj prejšnjih generacij, in vrednostnimi predstavami lastnega doživljega sveta, ki je seveda močno oddaljen od takratnih situacij. Za zgodovino je to napetost med „razumeti“ in „opravičiti“, bi rekel.

Razgledi: V zadnjem času vas avstrijski tisk polemično napada, zapiše pa kdaj tudi kaj prijaznega. Vaš članek v „Times Literary Supplement“ (TLS) o Waldheimu in avstrijskem načinu premagovanja preteklosti je očitno razburil duhove.

Knight: V članku, ki je bil objavljen konec prejšnjega leta, sem poskušal tako imenovano afero Waldheim postaviti v zgodovinski kontekst in sem zastopal tezo, da je bila vloga Avstrije v Tretjem rajhu, njegovo aktivno ali manj aktivno sodelovanje pri dogodkih, ki so z njim povezani, po vojni spremenjena tako, da je nastal mit o žrtvi in odporu, Avstrijec nenadoma ni bil več takšen, kakršnega smo spoznali leta 1938 na dunajskem Trgu junakov (ko je Hitler razglasil, da se je „njegova domovina“ vrnila v Nemčijo) in v mnogoštevilnih vojaških in drugih funkcijah med vojno. Zapisal sem, da je bilo takšno „premagovanje zgodovine“ mogoče potrebno za prosperiteto povojne Avstrije. Zapisal sem celo, da je bilo uspešno. Zdalj, po nenehnih polemikah v Avstriji, o tem nisem več tako zelo prepričan. Ta mit vendarle razpada, mlada generacija ga ne prenaša več, toda mnogi tega nočejo priznati. V mojem primeru je zanimivo, da spočetka sploh nihče ni reagiral. Potem sem bil na Dunaju in prišlo je do pogovora z zunanjim ministrom Jankowitschem. Po tem pogovoru, ki je bil pravzaprav ministerski monolog, sem zvedel, da je minister poslal štirinajstim vodilnim avstrijskim zgodovinarjem dolgo pismo s „povabilom“, naj zavzamejo stališče proti mojim „srh zbujujočim tezam“. Zgodovinarji so to odločno odklonili, kolikor vem. Zato pa je začel tisk, zlasti „Die Presse“, razglašati moje teze za „perverzne“, „neznanstvene“ in „absurdne“. Napisal sem v zelo spravljenem tonu formulirano pojasnitev mojih tez, ki pa mi je niso objavili, kar v Angliji ni navada. Če bi napisal ostro, polemično pismo, bi mi ga verjetno tiskali, kajti to bi bolj ustrezalo njihovim predstavi o prijateljih in sovražnikih. Ti ljudje potrebujejo črno-belo podobo sveta.

Razgledi: Kot odgovor na vaš članek so objavili celo brošuro o angleški politiki „appeasementa“, z naslovom „Angleško premagovanje zgodovine“, da bi vam tako rekoč vrnilo milo za drago: ne samo mi, tudi vi ste zločinci...

Knight: Vesel bi bil in bi to pozdravil, če bi kak Avstrijec ali kdorkoli

(dalje na 7. strani)

Nacistična raznarodovalna politika

V času, ko se Avstrija trudi, da bi mednarodno javnost prepričala o svojem načinu premagovanja nacistične preteklosti, hkrati pa se avstrijska vojska v Šentjakobu klanja borcem za nemško Koroško in koroški list zahteva za bivše nacistične odlikovanje za osvoboditev Avstrije izpod nacizma, je brez dvoma potrebno, da se čim bolj ukvarjamo tudi z vprašanjem, kaj je bil nacizem in kakšna so bila njegova dejanja.

Dragocen prispevek v tej smeri je brez dvoma tudi knjiga Toneta Ferencu, ki je pod naslovom „Viri o nacistični raznarodovalni politiki v Sloveniji 1941-1945“ (Quellen zur nationalsozialistischen Entnationalisierungspolitik in Slowenien) zbral dokumente, ki pričajo o tem, kako se je nemški fašizem razdivjal nad malim slovenskim narodom.

V knjigi je objavljenih 323 arhivskih in drugih virov o nemški okupaciji Slovenije in raznarodovalnih ukrepih nemškega okupatorja v letih 1941-1945. Posebno tehtnost ji daje dejstvo, da so dokumenti objavljeni takšni, kot so v izvirniku – torej govorijo sami zase. Med temi dokumenti je tudi več takih, ki se nanašajo na Koroško in predvsem na izseljevanje koroških Slovencev.

O knjigi smo v našem listu že

poročali pred leti ob njenem izidu. Iz aktualnega razloga znova opozarjamo nanjo, ker bo njena izpoved predvsem tudi pri nas na Koroškem lahko prispevala k boljšemu razumevanju tedanjih dogodkov. To je potrebno, kajti v zamolčanju resnice o nacizmu in omalovaževanju njegovih zločinov se skriva nevarnost, da se nepremagana preteklost nekega dne spremeni v ponovitev zgodovine.

Knjiga v posebni ponudbi

Knjigo Toneta Ferencu „Quellen zur nationalsozialistischen Entnationalisierungspolitik in Slowenien 1941-1945 / Viri o nacistični raznarodovalni politiki v Sloveniji 1941-1945“, ki na 716 straneh vsebuje 323 dokumentov in v prilogi med drugim slike glavnih krivcev (med njimi je tudi SS-Standartenführer Alois Maier-Kaibitsch kot glavni krivec izseljevanja koroških Slovencev) ter obsežno imensko in stvarno kazalo, ima v posebni ponudbi za ceno 99 šilingov knjigarna „Buchmarkt“ v Celovcu (Burggasse 15) in v Beljaku (Lederergasse 11).

Iz Makedonije se je vrnila delegacija Zveze slovenskih organizacij.

F. Wieser: „Obisk je bil odlično organiziran, bili smo sprejeti kot bratje“.

Obširneje bomo o tem poročali v naslednji številki.

O „nasilnem izročevanju...“

(nadaljevanje s 6. strani)

napisal znanstveno utemeljeno kritiko britanske zgodovine ali pa na primer kritiko britanske severnoirske politike ali rasne politike. Toda ta brošura je smešna. Sam bi znal spisati učinkovitejši napad na svojo osebo, kot je ta brošura. Vendar pa se je s tem pokazalo, kako so ti ljudje občutljivi. Čudim se, da Avstriji mojega članka v TLS sploh niso objavili in da ga poznajo samo po izvlečkih. To je spet primer pomanjkljive javnosti, ne morete vendar polemizirati z nečim, česar zares ne poznate. Kvalitativno je nekaj povsem drugega, če govorite o Chamberlainovi zunanji politiki ali pa o doživetju cele generacije v Tretem rajhu in o vlogi, ki jo je imela. To sta dve povsem različni stvari. Seveda nočem reči, da so Angleži bolj moralni ali boljši od Avstrijcev. Takšne misli, ki bi namigovala na nekakšen razisem, zavračam iz načelnih razlogov.

Razgledi: Kaj motivira mladega, 35-letnega znanstvenika, da se tako intenzivno ukvarja s tako imenovanim premagovanjem peteklosti prejšnjih generacij? V čem je to za današnjega mladega človeka relevantno?

Knight: Ne verjamem, da je dogodek, kakršen je svetovna vojna, za ljudi, ki so bili rojeni po njej, manj aktualen, manj prezenten kot za tiste, ki so vse to doživeli. Prav nasprotno! Obstajata dve vrsti zgodovinskega spoznanja: avtentično doživeto spoznanje in nekakšno „filtrirano“ spoznanje, vseeno, nacionalno ali ideološko filtrirano. „Druga“ generacija, ki vsega tega ni sama doživela, ima možnost primerjati med najrazličnejšimi avtentičnimi doživetji in pri tem zgodovinsko podobo, kakršno je dobila od medijev, od staršev, v šoli, od države, torej v postopku socializacije, primerjati z lastnimi doživetji. To primerjanje je zavesten, dejaven proces.

Razgledi: Z distanco postaja resnica resničnejša...

Knight: Tako, kakor doživljamo zgodovino mi, mlada generacija, postaja v določenem smislu ta zgodovina bolj zrnata, oprijemljivejša, „resničnejša“. In tako je povsem naravno, da je na primer prav v Avstriji mlada generacija tista, ki skuša odpraviti mite, ki si hoče ogledati vlogo prejšnjih generacij pod povečevalnim steklom in ki nujno ugotavlja: dosti boljši kot Nemci pa tudi mi Avstrijci v tej vojni nismo bili.

Razgledi: Zdaj živite in študirate predvsem v Ljubljani in imate stike z znanstveniki na Inštitutu za zgodovino delavskega gibanja, na univerzitetnem Zgodovinskem inštitutu in na Inštitutu za narodnostna vprašanja. S čim se konkretno ukvarjate?

Knight: Pogovori s kolegi tu v Ljubljani so zelo izdatni in zelo prijetni. Mislim, da je treba problem izročitve kolaboracionistov po 2. svetovni vojni še naprej izčrpno in nepolemično raziskovati in jaz se bom tega raziskovanja udeleževal. Toda moje poglavito zanimanje je namenjeno zdaj neki drugi temi. Temeljito bi se namreč rad lotil vprašanja koroških Slovencev. Rad bi natančno raziskal britansko politiko na Koroškem, kjer so bili Britanci vse do leta 1955 okupacijska sila, in njihov odnos do slovenske narodnosti manjšine.

Iz štirinajstdnevnika „Naši razgledi“, štev. 9/1987

Štefan ali Stefan?

Slovensko jezikovno razsodišče o našem slavnem rojaku

Pred tedni je slovensko jezikovno razsodišče objavilo v ljubljanskem Delu svoje stališče glede pravilne pisave priimka svetovno znanega znanstvenika Jožefa Štefana. Ker gre za našega ozjega rojaka, mislimo, da je potrebno, da stališče jezikovnega razsodišča vsaj v krajšem povzetku objavimo tudi v našem listu. Med drugim jezikovno razsodišče ugotavlja:

Znanstvenik se je rodil leta 1835 pri Celovcu (gl. Slovenski biografski leksikon). Bil je slovenskega rodu. Zaradi ostankov starejših pisnih navad v avstrijskem cesarstvu ima njegov priimek v krstni knjigi sicer obliko Stephan, v seznamih celovških gimnazijev pa je že zapisano Štefan, prav tako v slovenskih glasilih Vedež in Slovenska b'čela do leta 1853. Tedaj je Jožef Štefan odšel študirat matematiko in fiziko na Dunaj; na raziskovalno delo v slovenskem okolju in na tiskanje svojih znanstvenih razprav v slovenščini takrat ni bilo upati. V popolnoma tujem dunajskem okolju se je začel podpisovati J. Stefan, vendar to ne pomeni, da se je hotel ponemčiti, saj je kot obetaven slovenski pesnik in esejist še več let sodeloval v slovenskih glasilih (celo v Janežičevem Slovenskem glasniku in v Bleiweisovih Novicah) in

se zanimal za slovanske jezike. Na Dunaju je priložnostno celo obiskoval Miklošičeva univerzitetna predavanja.

Toda sloviti verzi iz Župančičeve Dume se gotovo nanašajo tudi na rektorja dunajske univerze, podpredsednika dunajske znanstvene akademije, svetovno znanega slovenskega fizika Jožeta Štefana: „...morajo v svet, in tujina se diči z deli njihovih rok...“. Na dunajskem pokopališču piše Josef Stefan, prav tako na obnovljeni rojstni hiši pri Celovcu.

Normalna slovenska jezikovna izkušnja (ime in priimek iste osebe se praviloma ravnata po istem pravopisu) narekuje takole sklepanje in ravnanje: ker stoji strešica na imenu **Jožef**, bi po istem (slovenskem) pravopisu morala stati tudi v priimku **Štefan**. Ta logika je vdelana v temelje sodobnega slovenskega branja in nas bo opominjala, dokler Jožefa Štefana ne bomo spet sprejeli za popolnoma svojega, slovenskega človeka. Ne preseneča nas, da so se za to prvi odločili koroški Slovenci: v nedavno izdani knjigi Slovenska beseda na Koroškem (Dunaj, 1985) je na več mestih lepo zapisano **Jožef Štefan**.

RADIO-TELEVIZIJA

TV AVSTRIJA 1

Petek, 29. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Dragulji 7. celina – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska oddaja – 10.15 Vesoljski poleti – 10.30 Ko spet cveti bela lipovka, nemški film – 12.10 Poslavljanje je boleče, dokumentacija – 13.10 Poročila – 16.05 Risanka – 16.30 Otroška oddaja – 17.30 Pirati v trstju – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Stari – 21.15 Pogled in ugani – 21.25 Naprej, prosimo – 21.40 To so bili časi – 22.25 Movimonto – 22.30 Satirična lutkovna oddaja.

Sobota, 30. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Freddy, živali in senzacije, nemški film – 12.10 Nočni studio – 13.10 Poročila – 14.30 Jutri in vse dni, ameriški film – 16.00 Ostržek – 16.25 Okoli sveta – 17.05 Lutkovna oddaja – 17.30 Odkritja in iznajdbe – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Tedenski pregled sporeda – 18.25 Veselo v soboto – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Šport – 20.15 Narodni in mednarodni junaki in njihova doživetja – 22.05 Seržant Pepper, dokumentacija.

Nedelja, 31. 5.: 11.00 Pogovor z novinarji – 14.15 Belo pero, ameriški film – 15.55 Risanka – 16.20 Lutkovna oddaja 16.45 Ena, dve ali tri – 17.30 Helmi, prometna vzgoja za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.25 Pogled in ugani – 18.30 Mi, družinska oddaja – 18.50 Loto, žrebanje – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Šport – 20.15 Brat Martin, avstrijski film – 22.00 Nekoč – 22.05 Mednarodno tekmovanje mladih plesalcev.

Ponedeljek, 1. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Sedma celina – 9.30 Avstrijska kuhinja – 10.00 Gradovi in vitezi – 10.15 Mnogovrstna uporaba kovin – 10.30 Jutri in vse dni, ameriški film – 12.00 Možje brez živcev – 12.10 Nekoč – 12.15 Drseče gore povzročajo katastrofe – 13.00 Poročila – 16.05 Risanka – 16.30 Otroška oddaja – 17.30 Opica v hiši – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Miami Vice – 22.00 Nekoč – 22.05 Stoletnica zgodovinskega muzeja na Dunaju – 22.35 Svet, v katerem živimo – 23.20 Jason King.

Torek, 2. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Sedma celina – 9.30 Angleščina – 10.00 Tehnike upodabljanje umetnosti – 10.15 Poleti na druge planete – 10.30 Belo pero, ameriški film – 12.10 Šport – 13.00 Poročila – 16.05 Risanka – 16.30 Otroška oddaja – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Inozemski report – 21.08 Pogled in ugani – 21.15 Dallas – 22.05 Dunajski slavnostni teden – 22.50 Ryanov ekspres, ameriški film.

Sreda, 3. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Sedma celina

– 9.30 Francoščina – 10.00 Šolska oddaja – 10.30 Naša mala farma – 11.15 Živali in miti – 12.05 Nekoč – 12.10 Inozemski report – 13.00 Poročila – 16.05 Rdeči panter – 16.30 Lutkovni cirkus – 17.05 Risanka – 17.30 Obalni piloti – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Pri belem konjičku, avstrijski film – 21.55 Nekoč – 22.00 Kottan – 23.35 Na cestah San Francisca.

Četrtek, 4. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Sedma celina – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Šolska oddaja – 10.30 Brat Martin, avstrijski film – 12.10 Rože iz porcelana – 12.15 Klub seniorjev – 13.00 Poročila – 16.30 Otroška oddaja – 17.05 Naša učiteljica – 17.30 Zgodba plemenitega konja – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Tele-as – 21.50 Nogomet in toto – 22.25 Čas obiskov, štiri enodejanke.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 29. 5.: 16.15 Kolesarska dirka po Avstriji: Gradec-Klopinjsko jezero – 16.30 Hotel – 17.15 Gospodar volkov – 18.00 Tedenski obzornik – 18.30 Zadeve Harryja Foxa – 19.15 Nekoč – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Dežela gora – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Šport – 22.25 Ledeni mož, ameriški film.

Sobota, 30. 5.: 15.15 Dvajset let deželne studija Gradišanske – 16.00 Egon Seefehlner – 16.30 Habsburška grobnica v Murju v Švici – 17.00 Roza in Rozalind – 17.45 Živali iščejo dom – 18.00 Šport – 19.00 Za prijatelje filma – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Gambit, 1. del – 21.50 Nekoč – 21.55 Šport – 22.30 Račun se ne izide, ameriški film – 23.50 Adamovi.

Nedelja, 31. 5.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Taboo III, pohajkovanje po Karibiki – 10.30 Na koncu poti, ameriški film – 12.15 Nekoč – 14.00 Športno popoldne – 18.25 Pogled in ugani – 18.30 Brez nagobčnika – 19.25 Akcija Otroške pomoči – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Zadeva za ljudskega odvetnika – 20.15 Gambit, 2. del – 22.15 Dinastija – 23.00 Šport – 23.20 Jason King.

Ponedeljek, 1. 6.: 17.15 Šport – 17.30 Fizika – 18.00 Lindenstraße – 18.30 Zadeve Harryja Foxa – 19.15 Nekoč – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Podoželski zdravnik – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Šiling – 22.05 Nenavadna zgodba, francoski film – 23.45 Adamovi.

Torek, 2. 6.: 16.45 Kaj lahko postanem? – 17.00 Šolska oddaja – 17.15 Šport – 18.00 Vroči oblakdi, mrzli polivi – 18.30 Zadeve Harryja Foxa – 19.15 Nekoč – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Hopala – 21.08 Pogled in ugani – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Klub 2.

Sreda, 3. 6.: 16.45 Naše okolje – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Bill Cosby – 18.30 Zadeve Harryja Foxa – 19.15 Nekoč – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Izrael in zasedena ozemlja, dokumentacija – 21.30 Čas v sliki – 21.50 Kulturne vesti – 22.00 Šport – 22.45 Kolp, nemški film.

Četrtek, 4. 6.: 16.30 Šport – 17.30 Čuda iz angleških vrtov – 18.00 Kuharsko omizje – 18.30 Zadeve Harryja Foxa – 19.15 Nekoč – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.50 Klub 2.

TV LJUBLJANA

Petek, 29. 5.: 10.00 Tednik – 11.00 Svet na zaslonu – 11.40 Sonce in senca – 15.30 Teletekst – 15.55 Tednik – 16.45 Svet na zaslonu – 17.25 Poročila – 17.30 Makedonske ljudske – 17.45 Dolga bela sled – 18.15 Dva obraza jadranske obale, 2. del – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Zahodni sen, 3. del – 21.00 Drugi spoli – 21.55 Rezerviran čas – 22.10 Dnevnik – 22.25 Poštar zvoni vedno dvakrat, ameriški film.

Sobota, 30. 5.: 7.45 Teletekst – 8.00 Poročila – 8.05 Deklica Delfina in lisica Zvitorepka – 8.20 Radovedni taček: Zvezda – 8.35 Pamet je boljša kot žamet – 8.40 Ko je pomlad: Mama te želi spoznati – 9.05 S. Makarovič: Sovica oka – 9.30 Zadnje poletje otroštva – 10.00 Periskop – 10.45 Ljudje in zemlja – 16.35 Kuža v predalu, bolgarski mladinski film – 17.55 Šola plavanja, izobraževalna oddaja – 18.25 Da ne bi bolelo – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: knjiga – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Košnikov gostilna – 21.50 Dnevnik – 22.05 Kot bumerang, francoski film.

Nedelja, 31. 5.: 9.35 Teletekst – 9.50 Poročila – 9.55 Živ žav – 10.50 Lutke in lutki – 10.55 Dolga bela sled – 11.25 Šopek domačih – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Poročila – 14.10 Flandrijski lev, 4. del – 15.00 Poznate Jugoslavijo?, kviz (SAP Kosovo) – 16.30 Prislunite tišini, oddaja za slušno prizadetete – 17.10 Kralj Ojdp, angleški film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: kino, Turistični nagelj – Neža – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Dnevnik Gorčina Vukobrata, 3. del – 21.00 Zdravo.

Ponedeljek, 1. 6.: 17.30 Teletekst – 17.45 Poročila – 17.50 Zadnje poletje otroštva – 18.20 Državni ansambel gruzinske folklore – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Na robu divjine, 4. del – 20.55 Omizje – 22.40 Poletna noč.

Torek, 26. 5.: 11.00 Angleščina – 11.30 Francoščina – 17.25 Teletekst – 17.40 Poročila – 17.45 Tedenski zabavnik – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Filmi študentov AGRT – B. Blažič: Konjiček, A. Verbič: Zgodba, B. Korbar: Nekaj na „g“ – 21.10 Integrali – 21.50 Dnevnik – 22.05 Poletna noč.

Sreda, 3. 6.: 17.20 Teletekst – 17.35 Poročila – 17.40 Ko je pomlad – Zaspanka Andreja – 18.15 Živalski svet, dotik metuljev, izobraževalna oddaja – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Po sledovih napredka – 20.50 Čisto na dnu, nemški dokumentarni film – 22.30 Dnevnik – 22.45 Poletna noč.

Četrtek, 4. 6.: 17.20 Teletekst – 17.35 Poročila – 17.40 K. Brenkova: Deklica Delfina in lisica Zvitorepka – 17.55 Bilo je... – Marjan Kozina – 18.25 Zelena straža – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Tednik – 21.10 Naraščajoče vode, 3. del – 22.05 Dnevnik – 22.20 Poletna noč.

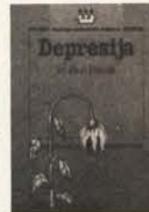
Slovenska študijska knjižnica

Družinska psihološka knjižnica

HAUCK P.:

Depresija

knjiga je namenjena vsem, ki so večkrat portrti, pa tudi tistim, ki žive ali delajo z ljudmi, ki jih muči depresija – lj.: Mladinska knjiga – 83 str.

PEASE A.:

Govorica telesa

tisto, kar ljudje rečejo, se velikokrat močno razlikuje od tistega, kar mislijo – lj.: Mladinska knjiga – 191 str.: ilustr.

HAUCK P.:

Kako ljubiti in biti ljubljen

praktična, berljiva in zabavna knjiga bo pomagala vsem, da izboljšajo svoje čustvene odnose in zazivijo srečnejše in polnejše življenje – lj.: Mladinska knjiga – 107 str.

HAUCK P.:

Kako se postaviš zase

praktični nasveti in zdravo razmišljanje vam bodo pomagali, da boste dosegli svoje, ne da bi pri tem prizadeli druge – lj.: Mladinska knjiga – 85 str.

TYRER P.:

Kako živeti s stresom

knjiga nas uči, kako se lahko izognemo nepotrebnim duševnim in telesnim tegobam – lj.: Mladinska knjiga – 97 str.

HAUCK P.:

Uspešen zakon

knjiga je polna nasvetov v zvezi z zakonskim življenjem in problemi, ki nastajajo v njem – lj.: Mladinska knjiga – 89 str.

SHAW P. M.:

Spoznavanje ljudi je prijetno

dobri nasveti, kako se spoprime s situacijami, za katere se bojimo, da jim ne bomo kos – lj.: Mladinska knjiga – 82 str.

SSK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4. Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zanimale.

Knjižnica posluje:

v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure
v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Koliko poslušamo radio?

Intendant koroškega deželne studia ORF Heinz Felsbach je pred kratkim objavil izid neke študije, ki jo je ORF napravil na podlagi povpraševanja 12.000 oseb. Povpraševali so po dejanskih navadah pri poslušanju radijskega sporeda. Felsbach je pri tem izpostavil, da po tej študiji vsak Korošec in vsaka Korošica sledi dnevno povprečno 87 minut sporedu koroškega radia. To pa naj bi bil avstrijski rekord.

Hkrati pa je objavil tudi še druge številke: splošni radijski spored v koroškem studiu koristijo dnevno 16 minut, kar da je za 11 minut dalje kot še pred dvema letoma in za 13 minut nad avstrijskim povprečjem. Pri teh oddajah prednjači lokalni spored, katerega delež na vseh oddajah znaša 56 odstotkov. Na koncu pa intendant še poudarja, da omenjena študija zavrača tudi razširjeno mnenje, da bi radijskemu sporedu sledili predvsem starejši in penzionisti. Študija namreč ugotavlja, da ljudje, ki so stari med 30 in 39 let, dnevno za pol ure več poslušajo radio od tistih, ki so stari že več kot 60 let. Zadnji podatek pa smo mogli najti tudi že v anketi slovenskega oddelka koroškega radia, v kateri so ugotovili, da se poslušanje slovenskih oddaj ne omejuje le na starejše ljudi, temveč da mu sledijo vse starostne skupine v približno enaki meri.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA
VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 29. 5.: Domača in ledinska imena: Od Vrat do Trbiža (prof. Feinig)

Sobota, 30. 5.: Duhovni nagovor (žpk. Franc Hudl)

Sreda, 3. 6.: Narodno-zabavna glasba

Četrtek, 4. 6.: Rož–Podjuna–Zila

Petek, 5. 6.: Iz kulturnega življenja koroških Slovencev (Akademija Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu – posnetek popoldanske prireditve)

Ponedeljek, 1. 6.: Uspešnica

meseca: Posnetek javne prireditve v Blatu

Torek, 26. 5.: Halo, prijatelj! Partnerski magacin

Sreda, 3. 6.: Narodno-zabavna glasba

Četrtek, 4. 6.: Rož–Podjuna–Zila

Petek, 5. 6.: Iz kulturnega življenja koroških Slovencev (Akademija Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu – 2. del)

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16.
Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30/31/32/33
Telex 42 20 86 sndk a
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje.
Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana.

Wolfsberger AC – Slovenski atletski klub 0:1: Dalanovič tudi tokrat nepremagan!

Medtem ko je Lienz, vodeče moštvo v koroški ligi, osvojil v Pliberku le eno točko (1:1), se je Slovenski atletski klub izkazal v Wolfsbergu in po tesni zmagi trenutno sam zaseda drugo mesto na lestvici. Rahel veter in dež sta prisilila nogometaše, da so se stalno gibali. Morda je bil prav to vzrok za zares hitro in kvalitetno igro, katero so diktirali predvsem sredinski igralci, ki so na obeh straneh zaigrali zelo borbeno. Igro so odločili zelo zgodaj iz standardnega položaja: prekršek nad Luschnikom na levem krilu, Marjan Velik pa se je iz skoraj „mrtvega koma“ odločil za direkten strel na gol. Ker je bila žoga mokra in gladka, je domači vratar Breithuber žogo skoraj že ujel, toda čeprav Velikov strel ni bil močan, mu je zdrsnila v gol: 1:0 za SAK.

V tem trenutku (bila je šele sedma minuta tekme) še nihče ni slutil, da je bil to že višek tekme. Sicer je domače moštvo nadaljevalo bolj dinamično, vendar mu obramba SAK z vratarjem Dalanovičem na čelu, ki je tudi tokrat igrala zelo dobro in konsekventno, ni dovolila protizadetka. Kot že omenjeno so tudi sredinski igralci pokazali dobro formo, le v napadu ni šlo najbolje, tako da dveh, treh dodatnih možnosti SAK-ovi napadalci niso znali izkoristiti. Tudi domačini so imeli še lepe prilike, toda odlični Dalanovič je zanesljivo branil, s tem pa tudi zagotovil slovenskim nogometašem zmago in dve točki. Če bo SAK uspešen tudi v četrtak proti Pliberku (nadoknadi namreč prejšnji teden odpovedano tekmo), se bo približal vodečemu Lienzu na tri točke, čeprav ima ta tudi v razmerju golov boljše izhodišče, je torej še vse mogoče...

Spodnja liga vzhod

Vse po starem: **Wolfsberg** (5:0 v Velikovu!) in **Wietersdorf** (6:2 proti Šentandražu) sta prelozila odločitev o naslovu prvaka na zadnja štiri kola. Slovenski zastopnik **ASKO Šmihel** je presenetil. Na tujem, proti močnim Boroveljčanom, je ostal neporažen. Najboljši so bili legionar Šuler, Lopinsky ter strelec gola Ramuš.

Prvi razred

Metnitz – Bilčovs 1:2. Po tej zmagi je Bilčovs obvaroval minimalno možnost za prvo mesto. Domačini so izgubili živce in Schorn je moral z igrišča.

Klopinj – Neca 2:1. Že je kazalo na senzacijo, saj so Celovčani nepričakovano in dolgo vodili. Končno je legionar Lalovič rešil domačine z dvema lepima goloma in pomagal Klopinjčanom načasno prvo mesto.

Sele – Sinča vas 0:0. Škoda! Selani niso uspeli proti slabim gostom, napravili so vrsto lepih možnosti. Tako se tudi na lestvici niso povzpeli.

Reichenfels – Železna Kapla 2:2. Zdaj je res tako daleč: po večmesečnem, zanesljivem vodstvu na lestvici so Kapelčani tudi v Reichenfelsu napravili točko in prepustili vodstvo Klopincu, ki ima boljše razmerje v golih (+4). O vstopu v spodnjo ligo bo odločal neporesni dvoboj!

Metlova – Globasnica 1:2. Končno so Globašani spet zmagali in kaže, da so preboleli krizo. Metlova se bo po ponovnem porazu težko rešila izpada.

Kotmara vas – Vrba 1:1. Pravičen rezultat. Izenačenost obeh ekip potrjuje tudi uvrstitve: 8. in 9. mesto ob osemih zmagah, šestih remijih ter osmih porazih in 22-ih točkah.

Drugi razred

Žvabek – Šentpeter 0:3. Domačini so razočarali in gostje so slavili nepričakovano gladko.

Galicija – Grabštajn 1:2. Kaj je na vsem lepem z Galicijo? Celotno prvenstvo je dominirala brez težav, zdaj pa že drugi zaporedni poraz in le še ena sama točka prednosti.

Osebn komentar po igri

Danes:
Mario Pihorner

”Če dobite četrtkovo tekmo proti Pliberku ste le tri točke za Lienzom. Imate še izgleda za naslov prvaka?”

Možnosti seveda še imamo, vsaj teoretične na vsak način. Toda Lienz ima dobro serijo, razen tega pa tudi boljše razmerje golov. Zato mislim, da ga bo težko prehiteti na lestvici. Za nas so bili odločilni porazi v pokalnem tekmovanju proti Šmohorju in Lienzu. Zdaj pa nisimo več pod pritiskom, zato tudi boljše igramo. Naš cilj je seveda še naprej mesto za pokalno tekmovanje, realne izgleda pa imamo za drugo mesto, čeprav je možen še naslov...

Do zdaj si najboljši strelec moštva. V zadnjih igrah ti pa ne gre več prav...

To drži, toda letos igramo po drugem konceptu: iz sredine pa tudi s kril ni več toliko podaj v sredino. Lani sta za take podaje skrbel predvsem Ratajec in Jovičević, tako da sem dosegel tudi več golov. Letos pa imam nekoliko drugo vlogo: moram skrbeti za to, da pritegnem nasprotnikove branilce nase, s tem pa ustvarim prostor drugim igralcem. Nasplošno pa mislim, da je vseeno, kdo doseže gole, važno je le, da zmagamo.

Od celovške Austrije si se sam odkupil, si takorekoč neodvisen. Kaj pa tvoji načrti za naslednje leto?

Nič še ni jasno, po končanem prvenstvu bom videl, kaj se bo razvilo. Na vsak način hočem v športu napredovati. To pomeni, da se bom po tem kriteriju odločil. Če bom dobil športno zanimivo ponudbo od kakega kluba 1. divizije, jo bom sprejel, če pa ne, pa je športnem smislu najbolj pametno ostati pri SAK-u. Imamo dobro moštvo, če pa bi pridobili še dobrega sredinskega igralca in dobro krilo, povečali moštvo in dobili lastno igrišče, pa bi gotovo igrali za naslov prvaka. “

Prijateljska tekma mladih nogometašev

Mladinci SAK premagali šolarje NK Ljubljana 3:1

Da je Slovenski atletski klub pobraten z nekdanjim slovenskim prvotlačem Olimpijo iz Ljubljane je znano, prišlo je tudi že do več prijateljskih tekem med tema dvema moštvoma, toda zdaj so prvič stopili na to pot tudi mladinci SAK. Preko dogovora med zastopniki Tovarne celuloze „Obir“ in predstavnikom Gospodarske zbornice Slovenije Romanom Verasom, ki je sam tudi predstavnik NK Ljubljana, in se je že dalj čas prizadeval za tako tekmo med mladimi nogometaši iz Slovenije in slovenskimi mladinci s Koroške, je to zamisel uresničila tovarna „Obir“. Tako je prišlo prejšnji teden na igrišču ASV v Celovcu do prijateljske tekme med mladinci SAK in šolarji NK Ljubljane.

Ljubljancani so v tej tekmi sicer hitro povedli, toda čim dalje je trajala igra, tem bolj so se uveljavili igralci SAK. Še pred odmorom je Perc poskrbel za izenačenje, po odmoru pa je v bistvu igral samo še SAK. Jasna posledica te premoči je bila tudi gladka zmaga, saj sta Kert in Blajs poskrbela za končni izid tekme.

Mladinci SAK so bili seveda zelo veseli svoje zmage, igralci ljubljanskega kluba pa so se lahko potolažili z dejstvom, da so bili v povprečju eno leto mlajši. Kljub temu je bil glavni pomen v prijateljskem vzdušju, kar je vplivalo tudi na potek igre: komaj kdaj je moral sodnik Martin Hobel (zastopnik tovarne „Obir“, torej organizatorja tekme) dosoditi kak prosti strel, saj nekorektnih posredovanj skoraj ni bilo. Pa tudi to je razveseljivo, da so se zastopniki obeh klubov že kar po igri zmenili tudi za povratno srečanje, ki ga bodo odigrali jeseni v Ljubljani. Še mnogo takih srečanj!

Mladinci SAK, šolarji NK Ljubljana, funkcionarji in trenerja na skupinski sliki pred tekmo.

Bera po namiznoteniškem prvenstvu: Kupper najboljši igralec v 3. razredu!

Koroška namiznoteniška zveza je po končanem prvenstvu v vseh razredih zdaj izdala uradno statistiko o dokončnih uvrstitvah slovenskih moštev, ki so tekmovala, pa tudi o lestvicah posameznih igralcev v svojih razredih. Iz statistike se da razbrati za slovenski namizni tenis na Koroškem razveseljiva bilanca zadnje prvenstvene sezone: v treh razredih so osvojili naslov prvaka oz. prvakinj Selani, igralec NTK Celovec Marko Kupper pa je bil najboljši igralec tretjih razredov.

Oglejmo si bilanco po družtvih:

NTK Celovec: Mladi klub, ki je bil ustanovljen šele pred enim letom in ki je prvič sodeloval v prvenstvu, je svoj zastavljeni cilj dosegel: igralci so se hoteli uvrstiti med prvih pet, kar so tudi dosegli. V 18 tekmah so osvojili 20 točk in tako le po razmerju iger zaostajajo za četrtim, Straßburgom. Povedati pa je tudi treba, da so v jesenskem delu ovojili le 7 točk, kar je šlo predvsem na račun tega, da razen Marka Kuppra prej še noben izmed

ŠŠK „Obir“: Tudi Obirčani so dosegli 20 točk in se uvrstili na peto mesto v dva razreda višjem, prvem razredu-vzhod. Za Obirčane, ki so jeseni zelo slabo štartali, vsekakor še lep uspeh, saj je bil njihov glavni cilj obdržati fiksno mesto v prvem razredu. Najboljši igralec Obirčanov je postal Zdravko Smrtnik, ki zaseda na lestvici posameznikov prvega razreda z razmerjem 35:7 peto mesto. Na 14. mesto je uvrščen Franc-Jozef Smrtnik (25:26), ki bo naslednje leto okrepil vrste NTK Celovec, saj bo v Celovcu opravljal svojo civilno službo. Za naslednjo sezono pa je tudi že jasno, da bo najmlajši Smrtnikov fant Marko igral pri Selah, kjer bo tekmoval tudi v mladinskem prvenstvu, v katerem ima možnosti, da se uvrsti med prve tri na lestvici.

DSG Sele: Selani so bili najuspešnejši klub – ne le med slovenskimi, temveč tudi nasploh. Kar v treh razredih so osvojili naslov prvaka: prva moška ekipa je postala mojster prvega razreda, druga moška ekipa mojster tretjega razreda-vzhod, ženska ekipa pa mojster koroške ženske lige. Tudi na lestvicah posameznih igralcev/igralk so se dobro odrezali. V 1. razredu je Tone Novak drugi, Mirko Oraže četrti, Herbert Falle pa 13., v 3. razredu je Marti Oraže peta, Siegfried Užnik 20., pri ženskah pa je Nada Fojkar postala druga, Marti Oraže pa tretja.

ZSM Škocijan: Tudi igralci iz Šentprimoža so letos prvič tekmovali v prvenstvu in napravili možnosti za še boljšo uvrstitev predvsem zato, ker niso nastopili vedno v najmočnejši postavi. Tako so v skupnem seštevku v tretjem razredu-vzhod s 14 točkami zasedli sedmo mesto. Med posamezniki v tretjem razredu pa sta se uvrstila Heinc Luschnik na deveto, Hanes Jernej pa na 12. mesto. Lep uspeh za začetnika!

Najboljši igralec tretjih razredov: Marko Kupper (NTK Celovec)

igralcev ni igral v prvenstvu. Zato sta Mohar in Kompein v jesenskem delu večasih po nepotrebnem (zaradi nerivoze in neizkušenosti) zapravila igre, s tem pa tudi točke. V poletnem delu pa je NTK okrepil še Velik Marjan, s tem pa se je klub povzpeli na spomladanski lestvici na drugo mesto. Pa še en lep uspeh za NTK: Marko Kupper je pri koroškem prvenstvu osvojil tretje mesto v 3. razredu, na lestvici posameznikov obeh tretjih razredov pa je postal najboljši igralec!

Občni zbor SŠK „Obir“

Minulo soboto je bil vsakoletni občni zbor Slovenskega športnega kluba „Obir“, sedmi po vrsti, tokrat v gostilni Lesnik. Prijatelji in člani kluba so se zbrali v zmernem številu. Predsednik mag. Mirko Oraže je poudaril uspešno delo starega odbora in posameznih sekcij ter dodal, da podporniki malo „popuščaj“ oz. zastajajo. Tajnik SŠK dr. Gusti Brumnik je naštel dejavnosti minulega leta in dejal, da je bila glavna skrb društva gradnja nove skakalnice. Iz blagajniškega poročila, ki ga je sestavil Joško Maloveršnik, so bile prvič v sedmih letih razvidne „rdeče številke“. Vzrok za to je v pozdravnem govoru nakazal že predsednik Oraže.

Sledila so poročila posameznih sekcij: najboljše so delovali namiznoteniški igralci, šahisti in sankalci. Vedno bolj se uveljavlja sekcija karateja, medtem ko je število skakalcev nazadnje padlo. Po razpravi o posameznih poročilih so člani izvolili nov odbor ter vodje sekcij. V novi odbor so izvoljeni mag. Mirko Oraže, Valentin Pečnik, Valentin Cidej, dr. Gusti Brumnik, Emanuel Polanšek, Joško Maloveršnik, Anka Hribar, Flori Smrtnik, Pepi Oraže, Ludvik Tomaschitz ter Albert Rozman, preglednika pa sta Franci Stern in Marica Oraže. Sekcijske vodje pa so: Jozi Hribar in Valentin Pečnik (skakanje), Fridi Osojnik in Vili Uršič (sankanje), Franc Jožef in Zdravko Smrtnik (namizni tenis), Justin Polanšek in Johann Stožber (šah), Karlo Jurič (karate), Jozi Hribar (video-krožek) ter Janko Kelih (merjenje časa).

Uspel karate-turnir

V nedeljo je Slovenski športni klub „Obir“ priredil v kapelški glavni šoli svoj prvi večji turnir v karateju. Udeležilo se ga je skoraj 60 tekmovalcev in tekmovalk iz Železne Kaple, Celovca, Trga, Kranja in Škofje Loke. Navzoča pa sta bila tudi predsednik deželne karate zveze Horst Obwurzer ter deželni trener Josef Zarfl, tehnični vodja pa je bil večkratni jugoslovanski prvak Pavle Oblak. Turnir je bil na visokem nivoju, hkrati pa je prispeval tudi k poži-

viti športnih stikov med Slovenijo in Koroško.

Žal se najboljša domača tekmovalka Danica Karničar turnirja ni mogla udeležiti, tako da je domačinom preostala le ena sama zmaga pri posameznikih; in sicer je Valerij Sitter zmagal v kate-karateju moških. V ekipnem tekmovanju po WUKO-sistemu pa je zmagalo moštvo iz Kranja, pred Škofje Loko, Celovcem in domačim moštvom.

ŠAH – ŠAH – ŠAH – ŠAH

Koroško pokalno tekmovanje:

tudi Pošta ni mogla zaustaviti Wolfsberžanov. Polfinalna tekma SG Wolfsberg (spodnja liga) – Post SV (južna liga) se je končala 2,5:1,5. Zmagal je Kornprat in remiziral je Reiter, na prvih dveh deskah pa sta zgubila jurij Deisinger in Ferdl Jochinger proti legionarjema iz Slovenije, Štuclu in Pešču. Ta dva sta najmočnejša inozemska šahista na Koroškem in bi lahko brez težav šahirala tudi v južni ali državni ligi. MK Deisinger se je uspešno branil proti Štuclu, ki zaseda v Avstriji po elo-številu 41. mesto; a ker je Jochinger na drugi deski kmalu zgubil, je Deisinger moral igrati na zmago, kar je Jugoslovan izrazil v svojo korist. V finalu bo Wolfsberg igral proti ASK, ki je prepričljivo premagal Trg s 3:1 (Kaspert 1, Keuschnigg 1, Hoffmann in Hipfl remi). Kdo je favorit tega srečanja, nikakor ni jasno in celovški šahisti (finale bo v športnem centru ÖDK blizu univerze, termin še ni znan) se že veselijo partije Kaspert – Štucl.

SSZ Cartrans je zdaj definitivno prvak v prvem razredu-vzhod. Protesta SG Wolfsberg iz zadnjega kola prvenstva proti ÖDK Celovec (4:4) v tehničnem odboru (TA) Koroške šahovske zveze sploh niso obravnavali, ker je poročilo o tekmi podpisal tudi njihov kapetan. Zdaj je potekel tudi rok za priziv, ki ga Wolfsberžani niso izkoristili, saj se jim itak že cela Koroška smeji: na sprednji strani kartice vpišejo protest, zadaj pa podpisujejo (in s tem potrdijo) rezultat.

Justin Polanšek, učitelj v Sinči vasi in bivši nogometaš SAK, se je odjavil od svojega šahovskega kluba SŠK „Obir“ Železna Kapla. Polanšek, za katerega se je že pred lansko sezono potegovala SSZ, bo zdaj igral za prvo moštvo športne zveze. S Polanškom na prvi deski si Cartranžani obetajo v prvem letu v spodnji ligi mesto med prvimi petimi. SŠK „Obir“ pa bo verjetno imel polne roke dela, da bo ostal v prvem razredu.

Športni termini

Nogomet – Nogomet – Nogomet – Nogomet

31. 5. SAK – VSV/Bejjak

ASV-igrišče, 17,30

(Termine ostalih nogometnih tekem tokrat izjemoma razberite iz dnevnih časopisov.)

Lovsko streljanje – Lovsko streljanje

31. 5. Nagradno streljanje treh dežel (prir. Klub prijateljev lova Celovec)

Pliberk, 8,30

(Gojtvno območje)

Razno – Razno – Razno – Razno – Razno – Razno – Razno

31. 5. Mladinski športni dan (prir. SPD „Val. Polanšek“ na Obirskem)

Ijudska šola, 13,00